ПАХТАКОР ЎРТОҚЛАР: ҒЎЗА СУВГА ЯХШИ ҚОНСИН, ДАЛАЛАР БЕГОНА ЎТДАН ТОЗА БЎЛСИН!

БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР КОМИТЕТЛАРИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ҲАМДА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

№ 96 (3068). | Чоршанба, 19 май 1965 йил. | Баҳоси 2 тийин.

Оржоникидзе районидаги «Қизил Ўзбекистон» колхозининг Социалистик Меҳнат Қаҳрамони ўртоқ Анвар Эгамназаров бошлиқ участкасида ҳар йилгидек пахтадан мўл ҳосил етиштириш йўлида астойдил кураш олиб борилмоқда. Вақтида сифатли культивация қилиниб, меёрида суғорилаётган ғўзалар соғлом ривожланаяпти. Суратларда (чапда): участка бошлиғи Анвар Эгамназаров ва механизатор Юрий Ҳадиров ўртоқлар иккинчи парваришдан чиқарилган карталардаги ниҳолларни кўздан кечиришмоқда. (Ўнгда) тажрибали, кекса сувчи Н. Қосимов ва унинг касбдоши С. Мўминов ўртоқлар эгатларга сувни қай усулда таралса фойдали бўлиши тўғрисида маслаҳатлашмоқдалар.

Р. Жуманиёзов ва Х. Абдуллаев фотолари.

ҚАРДОШЛИК ОИЛАСИДА

Дўстлик, қардошлик! Бу сўзлар ҳар бир совет кишиси учун жуда яқин, жуда қадрли ва мунаввар сўзлардир. Дўстлик, қардошлик — социалистик жамиятимиз асосини, кўп миллатли Совет давлати сиёсатининг туб негизини ташкил этади. Бу сўзлар партиямизнинг ленинча байроғига, совет кишилари қалбига олтин ҳарфлар билан бир умр ўчмас қилиб абадий ёзиб қўйилгандир. Ана шу буюк ва гўзал, сермазмун ва илҳомбахш дўстлигимиз ва қардошлигимиз туфайли қудратлимиз, монолит биргамиз, ҳар қандай қийинчиликларга бардош бериб, оғир ва даҳшатли курашларда ғолиб чиққанмиз.

Дўстлик ва қардошлик! Бу сўзлар мамлакатимиздаги турли миллат кишиларини, хилма-хил касб эгаларини бир мақсад, бир истак, бир орзу сари бирлаштиради ва руҳлантиради. Тоғлардан юксак, метиндек мустаҳкам дўстлигимиз, қардошлигимиз Ватанимиз халқлари иноқ, тотув, қон-қардош оиласининг файзи ва жамолидир. Бу сўзлар тиллари бошқа-ю, дил ва қалблари, мақсад ва ниятлари муштарак халқлар юрагида қуёшдек порламоқда, булоқдек мавж урмоқда. Хонадонимизни катта совет оиласини сермазмун, файзли ва баракали қилаётган, билакларимизга куч, кўзларимизга нур бахш этаётган ҳам ана шу дўстлик, қардошлик ва бирликдир.

Совет халқлари дўстлиги ва қардошлиги қадимий, мусаффо ва абадийдир. Рус, ўзбек, украин, белорус, қозоқ, грузин, озарбайжон, қирғиз, латиш, тожик ва бошқа халқларнинг Коммунистик партиямиз ленинча миллий сиёсати барқарор қилган мустаҳкам дўстлиги ҳақида замонамиз жуда кўп нақллар, мақоллар, куй ва ғазаллар яратди. Халқларимиз ўртасидаги чуқур илдизга эга бўлган дўстлик ҳақида ўтмишдаги шоирлар, адиблар, ёзувчилар, мутафаккирлар ҳам барҳаёт асарлар яратганлар, қўшиқлар тўқиганлар.

Коммунистик партия халқимиз олдига коммунистик қурилишнинг улуғвор вазифаларини қўйди. Коммунизмнинг моддий-техника базасини тезроқ яратиш, халқ фаровонлигини ошириш ҳар бир совет кишисидан ғайрат-ташаббус кўрсатиб, илҳом ва ижод билан меҳнат қилишни талаб этади. Коммунизм қурилишининг ҳамма жабҳаларида муваффақиятларга эришаётганлигимиз қардош халқларимиз буюк яратувчилик ишларининг ёрқин намунасидир.

Мамлакатимиз халқлари бирибирига устоз, шогирд, бири-бирига мададкор, ҳамдард, ҳамнафасдир. Бирон корхона, колхоз ёки совхоз, бирон ўқув юрти, қурилиш, муассаса йўкки, унда турли миллат кишилари меҳнат, ижод қилмасин. Ҳар бир ишда, ҳар бир соҳада, меҳнатда ва курашда ёнмаён, елкама-елка туриб коммунизм пойдеворига мустаҳкам замин қўяётган иноқ ва тотув халқларни кўрасиз. Бизнинг қудратимиз, кучимиз ана шундадир. Бу социализм меваси, коммунизм таянчи.

Бир халқнинг иккинчи бир халққа беғараз дўстона ёрдам бериши, ундан ўрганиши ва унга ўргатиши, ўз ютуқ ва муваффақиятларини баҳам кўриши — совет кишиларига хос ажойиб фазилат, одат ва қонун бўлиб қолган. Октябрнинг буюк ғалабасида, граждан уруши жангларида, улуғ Ватан уруши фронтларида, тинч қурилиш йилларида дўстлигимиз ва қардошлигимиз ғалабамиз калиди, қудрат ва кучимиз манбаи бўлди. Ўзбеклар ўз қардошлари билан биргаликда украин, белорус, молдаван ерларини, Болтиқ мамлакатлари хонадонларини фашистлар ҳамласидан мудофаа қилдилар. Улуғ рус халқи, мамлакатимиздаги бошқа қардош миллат халқлари ўзбек диёрини тараққий эттиришда, унинг саноати, қишлоқ хўжалиги ва маданиятини ривожлантиришда оғалик, оталик ёрдамини аямай келмоқдалар. Ўзбек дўстларига ҳунар ўргатаётган қон-қардош халқлар вакилларини ўз биродарлари билан меҳнат қилаётган, ижод этаётган ўзбек элининг фарзандларини ҳар бир завод ва фабрикада, колхоз ва совхозда, қурилишлар ва лабораторияларда, ўқув юртлари ва маданият муассасаларида — ҳамма-ҳамма ерда кўриш мумкин. Бу — улуғ Ленин ижод қилган, Коммунистик партиямиз улуғлаётган ва кўз қорачўғидек сақлаётган дўстлигимиз, қардошлигимиз рамзидир.

Эртага ўзбек диёрида яна бир байрам — дўстлик байрами қувонч ва тантана билан бошланиб кетади. Ўзбекистонда қардош украин халқи адабиёти ва санъатининг декадаси очилади. Республикамиз пойтахти Тошкентга украин санъати, адабиёти ва маданиятининг энг яхши гуллари, асл намояндалари, биргина бизнинг мамлакатимизда эмас, бутун жаҳонга танилган ёзувчилар, шоирлар, артистлар, рассомлар, кино санъати усталари келадилар. Халқимиз улкан қардош оиламиз вакиллари — украиналик азиз меҳмонларни «Хуш келибсиз, қадрдон дўстлар!» деб, бағрини кенг очиб кутиб олади. Бу ўн кунлик ҳам Ўзбекистонда илгари ўтказилган декадалар каби қардош халқлар шаклан миллий, мазмунан социалистик маданияти ва санъатининг ёрқин намойишига, ленинча халқлар дўстлигининг катта тўй ва тантанасига айланади.

Ўнкунликлар, ҳафталиклар, турли касб ва ҳунар эгаларининг учрашувлари, илмий ва маданий ҳамкорликлар яхши ниятга, улуғ мақсадга — халқларимиз ўртасидаги дўстлик ва қардошликни мустаҳкамлашга, умумий юксалишга эришишимизга, коммунистик қурилиш йўлидаги муваффақиятларимизни, тажрибаларимизни кенг оммалаштиришга, қалблар ва дилларни яна ҳам пайванд қилишга хизмат этади, янги ижодий юксакликларга руҳлантиради. Декада кунлари ўзбек ва украин ёзувчилари, санъаткорлари ўз ижодий муваффақиятларини ўртоқлашадилар. Республикамизнинг турли шаҳар ва районларида, колхоз ва совхозларда, корхона ва муассасаларда украиналик меҳмонлар билан учрашувлар бўлади. Бу учрашувлар икки халқ дўстлиги ва биродарлигини, адабиёт ва санъат аҳиллари ўртасидаги мустаҳкам ва баракали ижодий алоқаларни янада мустаҳкамлайди. Украиналик қардошлар ўзбек халқининг дўстга муҳаббати ва садоқати лаззатини яна бир тотиб кўрадилар, унинг коммунизм қурилишига қўшаётган ҳиссасининг гувоҳи бўладилар.

Жангларда ва курашларда, меҳнатда ва ижодда чиниққан, мустаҳкамланган совет халқлари дўстлиги ва қардошлиги барқарор экан, янгидан-янги зафарлар қучаверамиз, коммунизмнинг нурафшон уфқи томон ғолибона олға бораверамиз. Бу дўстлик барқарор экан, ҳар қандай тўсиқлар ва қийинчиликларни енгаверамиз.

Куч ва қудратимиз, олға томон ҳаракатимиз негизи, бойлигимиз ва бахт-саодатимиз бўлган халқларимиз ленинча дўстлиги ва қардошлиги бундан ҳам барқ уриб яшнасин, камол топсин!

ПИЛЛА ТОПШИРИШ БОШЛАНДИ

Кеча редакциямизга хушхабар келди. Калинин районидаги «XXI партсъезд» совхозининг моҳир пиллачиси Хайри Бозорбоева қабул пунктига областда биринчи бўлиб дастлабки ҳосилни жўнатди. Ярим қути қурт уруғидан 50 килограмм пилла топширилди. У Олияхон Султонованинг тезкорлик методини қўллади. Қуртларни ҳавоси тоза, ҳарорати етарли хонада парвариш қилди, баргга ўз вақтида тўйдирди. Натижада ҳаммаси бўлиб 18 кун ичида қуртлар пилла ўраб бўлди.

Совхознинг қатор пиллачилик звеноларида ҳам шу кеча-кундузда иш қизғин. Ҳосил тайёр бўлаяпти. Тўйчи Ҳакимбоев, Энахон Дадхобекова ўртоқлар бугун-эрта пилла топшира бошлайдилар.

Хирмонингиз баракали бўлсин, тезкор пиллачилар!

ТЮПКО ЗВЕНОСИНИНГ ЕТМИШ ФИЛИАЛИ

ЭСКИ ТОШКЕНТ (ЎзТАГ). Ўрта Осиё машина-синаш станцияси мутахассисларидан бир группаси бугун Бухоро областининг колхоз ва совхозларига қайтиб келди. Улар машҳур новатор, янги техника ва янги технология усулларини жорий қилиш бўлимининг мудири В. А. Тюпко билан биргаликда у ерда бир неча пахтачиликни комплекс механизациялаш звенолари тўздилар. Маҳаллий шароитларни ҳисобга олган ҳолда ана шу звенолар учун технология карталари, ҳужжатлар учун хўжалик ҳисоби тузилди. Мутахассислардан бир киши у ерда куз фаслигача, яъни ҳосил терими тугаллангунча бўлади. Пахта ҳосили эса, олимлар истаганидек, Бухорода энг арзон ҳосил бўлиши лозим.

Станция директори М. К. Калинин ЎзТАГ мухбирига қуйидагиларни хабар қилди: Станция бу йил республиканинг турли районларида етмишдан кўпроқ янги типдаги звенолар ташкил қилди. Ўтган йили бундай звенолар сони ўттизта эди. Олимлар Тюпко тажрибасини жорий қилиш кўламини кенгайтира бориб, пахта етиштиришда бевосита иштирок этмоқдалар, дала ишларини ўзлари ҳисобга олиб бормоқдалар. Шундай қилиб, бу мутахассислар ташкил қилган звенолар станциянинг ўзига хос филиаллари бўлиб қолди. Бу станция ҳозирнинг ўзидаёқ Тошкент ва Сирдарё областларида шундай филиалларга эга.

ҚЎРИҚ ЕР АЗАМАТЛАРИ

Ям-яшил дарахтлар билан ўралган баҳаво қишлоқ ортда қолди. Катта каналдан ўтганимиздан кейин кўз ўнгимизда туя ўркачига ўхшаш қирлар намоён бўлди. Адрга кўтарилдик. Ғир-ғир эсаётган қир шабадаси кишига ҳузур бағишларди, узоқ-узоқлардан ёқимли қўшиқ садосини учириб келарди.

Ҳамроҳимиз, шу қир участкасининг бошлиғи Маъмур ака қўлини пешонасига соябон қилиб, атрофни кўздан кечирди.

— Инсонга нафи тегмай қақраб ётган янтоқзор ерлар эди, — ҳикоя қила бошлади Маъмур ака. — Инсон қўли гул, деб тўғри айтишган экан ота-боболаримиз. Беш-олти киши маслаҳатлашиб, колхоз правлениесига мурожаат қилдик. Шу қир ерларга сув чиқарсак, чигит экиб пахта ундирсак, дедик. Ташаббусимизни маъқуллашди. Дастлабки йили 40 гектар ерни экинзорга айлантирдик. Тўғри, қийинчиликларга дуч келинди. Чўчимадик. Мақсадимизни амалга ошириш йўлида астойдил курашардик. Кузда 8-10 центнердан хирмон кўтардик. Бундан руҳимиз тушгани йўқ. Негаки, ернинг мелиоратив аҳволини яхшилаб, чинакам ҳосилдор ерга айлантиришга қурбимиз етишини билар эдик.

Маъмур ака шу ҳақда гапираётганида участка аъзоларининг ўтган йилги эришган ютуқлари хотирамизга келди. Ўтган йили қир азаматларининг астойдил бел боғлаб қилган меҳнатлари эвазига пахта майдони 110 гектарга етказилди. Механизациядан жуда яхши фойдаланилди. Қўшимча насослар ўрнатилиб, ҳар туп ғўза қониб сув ичди. Озуқа ҳам ниҳоллар ёшлигида етарлича берилди. Натижа ёмон бўлгани йўқ. Гектаридан 20 центнердан зиёд «оқ олтин» олинди.

Бу йил-чи? Экин майдони 120 гектар. Камида 25 центнердан хирмон кўтаришга аҳд қилинган. Ҳаракат ҳам ана шунга яраша бўлаяпти.

Пайкал бўйлаб борар эканмиз, эгатларга жилдиратиб сув тараётган Қаюмжон ака Қосимовга дуч келдик. Ўз касбини севган, сувчиликнинг миридан-сиригача биладиган тажрибали деҳқон экан у.

— Ёғингарчиликнинг кам бўлганлиги чакки бўлди, — биз билан ҳол-аҳвол сўрашиб бўлгач ўз ишидан гап очди сувчи,— бунинг устига кун сайин ҳарорат кўтариляпти. Агар шу кеча-кундузда сувни тежаб сарфлаган ҳолда ғўзаларни чанқатиб қўймасак экинимиз яхши ўсиб, ривожланади. Кўриб турибсизлар, еримиз пастибаланд. Бу сувчидан нечоғлик усталикни талаб қилади. Жилдиратиб сув тараяпмиз. Шуниси маъқул ҳозир. — Қаюмжон ака шу гапларни айтди-ю, эгат қулоқларини бирма-бир кўздан кечириб, илгарилаб кетди.

— Ана, бизнинг звено бошлиқларимиз, — Маъмур ака энди бизга механизаторларни таърифларди. Ҳасан Жўрабоев билан Ризақул Мусақуловлар, участкамизнинг қанотлари. Ҳар иккаласи ҳам меҳнаткаш. Ҳозиргача ғўза қатор ораларига икки марта ишлов беришди. Сон кетидан қувишмайди улар. Ишимиз сифатли бўлсин, шунда ҳосилимизга барака киради, дейишади. Ахир, ҳосил бўлса даромад мўмай бўлади-да.

Узоқларга қараймиз. Жиловкорларнинг пўлат отлари гуриллар, моҳир механизаторлар парвариш қилиб ўтган эгатлардаги яшил квадратлар бўй чўзиб яшнаётгандек...

Бу ерда кўчатлар бут, гектарлар тўлиқ. Ягана аллақачон тамомланган. 120 гектар ерда бор-йўғи олти киши мўл ҳосил тақдири учун кураш олиб бораётган экан, уларни ҳақли равишда Қайирма қирларининг азаматлари деб атасак арзийди.

Э. ОТАБОЕВ,
Оққўрғон, Охунбобоев номли колхоз.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

УЙҒУН (РАҲМАТУЛЛА ОТАҚЎЗИЕВ)ГА «ЎЗБЕКИСТОН ССР ХАЛҚ ШОИРИ» ФАХРИЙ УНВОНИ БЕРИШ ТЎҒРИСИДА

Ўзбек совет адабиётини ривожлантиришдаги жуда катта хизматлари учун Уйғун (Раҳматулла **Отақўзиев**)га «Ўзбекистон ССР Халқ шоири» Фахрий унвони берилсин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси Ё. НАСРИДДИНОВА.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари Р. САХИБОЕВ.

1965 йил 17 май.
Тошкент шаҳри.

Уйғун юбилейи

Ўзбекистон халқ шоири, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган санъат арбоби Уйғун (Раҳматулла Отақўзиев)нинг номи республикамизнинг ҳамма жойларида маълум. Талантли ёзувчи, шоир, драматург олтмиш ёшга тўлди.

Ишчилар, студентлар, адиблар, артистлар Уйғун туғилган кунининг 60 йиллиги ва ижодий фаолиятининг 40 йиллигига бағишланган тантанали мажлисда қатнашиш учун 18 майда Ҳамза номли ўзбек академик драма театрига тўпландилар.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари Р. Сахибоев Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Уйғунга «Ўзбекистон ССР халқ шоири» фахрий унвони бериш тўғрисидаги Фармонини ўқиб эшиттирди. Республика Министрлар Совети Раисининг ўринбосари С. О. Азимов бу ерда ҳозир бўлганларнинг давомли гулдурос қарсаклари остида шоирга ана шу унвонни бериш тўғрисидаги Ёрлиқни юбилярга топширади, сўнгра Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, республика Олий Совети Президиуми ва Министрлар Советининг Уйғун номига табрикномасини ўқиб берди.

Фалсафа фанлари доктори В. И. Зоҳидовнинг севимли ёзувчиларимиздан бирининг ҳаёти ва ижодиёти тўғрисидаги докладини бу ерга тўпланган кишилар зўр қизиқиш билан тингладилар.

Кеча қатнашчилари юбилярни самимий муборакбод қилдилар, унга узоқ умр ҳамда янги ёрқин ва илҳомбахш асарлар яратишни тиладилар. (ЎзТАГ).

СОВЕТ-ҲИНДИСТОН ДЎСТЛИГИ МУСТАҲКАМЛАНАБЕРСИН

Ҳиндистон Бош Министри Лаъл Баҳодир Шастри Тошкентга келди

Ўзбекистон пойтахти Совет ҳукуматининг таклифига биноан мамлакатимизда меҳмон бўлиб турган Ҳиндистон Бош Министри Лаъл Баҳодир Шастрини 18 май кечқурун зўр хурсандчилик билан кутиб олди.

Ҳиндистон Республикаси, Совет Иттифоқи ва Ўзбекистон ССР давлат байроқлари билан безатилган аэропортга Тошкент меҳнаткашларининг юзлаб вакиллари тўпландилар. Республика Министрлар Советининг Раиси Р. Қурбонов, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосарлари И. М. Нажесткин, М. М. Мусахонов, Г. А. Габриельянц, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари ва ташқи ишлар министри С. О. Азимов, Туркистон Ҳарбий Округи қўшинларининг қўмондони армия генерали И. И. Федюнинский, Тошкент шаҳар ижроия комитетининг раиси Ҳ. А. Асомов, республика министрлари, матбуот вакиллари ҳам шу ерга келишди. Ҳозир бўлганлар орасида Ўзбекистонда ўқиётган ҳинд гражданлари бор эди.

Тўпланганлар томонидан хушнудлик билан кутиб олинган Ҳиндистон Бош Министри Лаъл Баҳодир Шастри трапдан ўзбек ерига тушиб келади. Ташқи ишлар министри Сваран Сингх, Ҳиндистоннинг Совет Иттифоқидаги элчиси Трилоки Натх Кауль, Бош Министрнинг секретари Лахшми Кант Жха ва Ҳиндистоннинг бошқа расмий кишилари, шунингдек бир группа ҳинд журналистлари Бош Министрга ҳамроҳ бўлиб келдилар.

СССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари В. Э. Димшиц, СССР Ташқи ишлар министрлигининг бўлим мудирлари В. И. Лихачев, Ф. Ф. Молочков, СССРнинг Ҳиндистондаги элчихонасининг маслаҳатчиси-вакили А. А. Родионов дўст давлат ҳукуматининг бошлиғига ҳамроҳ бўлиб юрибдилар.

Ҳурматли меҳмон ва унинг йўлдошлари ёнига югуриб борган болалар улуғ ҳинд халқининг вакилларига гулдасталар тутишади.

Фахрий қоровул бошлиғи рапорт беради, Ҳиндистон Республикаси, Совет Иттифоқи ва Ўзбекистон давлат гимнларининг садоси янграйди. Лаъл Баҳодир Шастри билан Р. Қурбонов жангчилар сафи олдидан ўтиб, улар билан саломлашадилар.

Ҳиндистон Бош Министри Лаъл Баҳодир Шастри аэропортда машинага ўтириб, ўзига ажратилган резиденцияга йўл олди. (ЎзТАГ).

ЎРТОҚ ХО ШИ МИН 75 ЁШГА ТЎЛДИ

КПСС Марказий Комитети ва СССР Олий Совети Президиумининг табрик телеграммаси

Вьетнам Меҳнаткашлар партияси Марказий Комитетининг раиси ва Вьетнам Демократик Республикасининг президенти ўртоқ Хо Ши Мин 75 ёшга кирганлиги муносабати билан КПСС Марказий Комитети ва СССР Олий Совети Президиуми халқаро коммунистик ва ишчилар ҳаракатининг атоқли арбоби, қаҳрамон Вьетнам халқининг содиқ фарзандига табрик телеграммаси йўлладилар.

Телеграммада бундай дейилади: Ўртоқ Хо Ши Мин Вьетнам Меҳнаткашлар партияси билан КПСС ўртасида, Вьетнам ва Совет Иттифоқи халқлари ўртасида қардошларча дўстликни ривожлантириш ва мустаҳкамлаш йўлида ҳормай-толмай куч-ғайрат сарфлаётганлиги учун Совет Иттифоқи коммунистларининг, бутун совет халқининг чуқур ҳурмати ва хайрихоҳлигига сазовор бўлди. Телеграммада ўртоқ Хо Ши Минга сиҳат-саломатлик, узоқ умр ва Вьетнам халқининг бахт-саодати учун, Вьетнам Демократик Республикасининг мустаҳкамланиши ва равнақ топиши йўлида, Вьетнам ва совет халқлари ўртасидаги дўстлик ва ҳамкорликни янада ривожлантириш йўлидаги самарали фаолиятида яна ҳам катта муваффақиятларга эришувини тилаб истак билдирилади.

(ТАСС).

АҲОЛИГА НАМУНАЛИ МАИШИЙ ХИЗМАТ КЎРСАТАЙЛИК

Марғилон шаҳар аҳолига маиший хизмат кўрсатиш комбинати ишчилари, хизматчилари, инженер-техник ходимларининг Ўзбекистон ССР даги аҳолига маиший хизмат кўрсатиш корхоналарининг ҳамма ишчиларига, инженерларига, техникларига ва хизматчиларига мурожаати

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетида

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Марғилон шаҳар маиший комбинати коллективининг етти йилликнинг сўнгги йили давлат планини муддатидан олдин бажаришга чақириб Ўзбекистондаги аҳолига маиший хизмат кўрсатиш корхоналарининг барча ходимларига қилган мурожаатини маъқуллади.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети область ва шаҳар ҳамда район партия комитетлари, Ўзбекистон касаба союзлари Совети, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети, область, шаҳар ва район советларига Марғилон шаҳар маиший комбинати коллективининг мурожаатини маиший хизмат кўрсатиш корхоналарида муҳокама этиш ва социалистик мажбуриятларни бажаришда бу корхоналарга мунтазам ёрдам кўрсатишни топширди.

Коллективимиз етти йиллик планини муддатидан илгари бажарди. Социалистик мусобақанинг 1964 йил III ва IV кварталлари якунларига мувофиқ коллективимизга Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ва Ўзбекистон касаба союзлари Советининг кўчма Қизил байроғи ва биринчи пул мукофоти берилди.

1965 йил халқ хўжалигини ривожлантириш плани кишилар тўғрисида бениҳоя ғамхўрлик билан суғорилгандир. Коммунистик партия ва Совет ҳукумати халқнинг фаровонлигини ошириш, меҳнаткашлар турмушини яхшилаш учун ҳамма чорани кўрмоқда. Бу умумдавлат вазифасини бажаришда аҳолига маиший хизмат кўрсатиш ходимларининг роли катта ва фахрлидир, чунки кишиларнинг кайфияти ва уларнинг иш унуми кўп жиҳатдан кишининг турмуши қандайлигига, уларга қандай маданий хизмат кўрсатилаётганлигига боғлиқдир.

Биз етти йилликнинг сўнгги йили — 1965 йилда зиммамизга қуйидаги социалистик мажбуриятларни оламиз:

йиллик планни ҳамма кўрсаткичлар бўйича Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 48 йиллиги кунигача бажарамиз ва планга қўшимча 120 минг сўмлик ялпи маҳсулот берамиз. Маиший хизмат кўрсатиш планини 10 октябргача, шу жумладан якка буюртмалар ва кийим-кечак ремонти бўйича йиллик планни 1 сентябрга қадар, мебеллар ясаб бериш тўғрисидаги шахсий заказлар ва мебель ремонти планини 15 сентябргача бажарамиз. Аҳолига планга қўшимча равишда 80 минг сўмлик хизмат кўрсатамиз, планга қўшимча равишда 50 минг сўм жамғарма берамиз;

шаҳар микрорайонларида 2 та павильон, Киров кўчасида икки қаватли маиший хизмат кўрсатиш комбинати қурамиз, «Ферганаводстрой» посёлкасида 1 та, шаҳар атрофидаги колхозларда 4 та маиший хизмат кўрсатиш комбинати очамиз, аҳолига хизмат кўрсатишнинг камида 4 та янги турини жорий этамиз. Кийим-кечак ва пойафзал тикиш юзасидан берилган заказларни бажариш муддатини уч кунга қисқартамиз ва фақат аъло, яхши маҳсулот топширамиз; меҳнат унумдорлигини 1964 йилдагига нисбатан 2 процент оширамиз; ҳар бир сўмлик товар маҳсулотига кетадиган харажатни 0,5 тийин камайтирамиз ва маҳсулот таннархининг камайтирилишидан 6000 сўм пулни тежаб қоламиз; аҳолига маиший хизмат кўрсатиш даражасини жон бошига 1964 йилдаги 7 сўм 50 тийин ўрнига бу йил 10 сўмга етказамиз;

барча цехлар ва участкаларда коммунистик меҳнат учун социалистик мусобақани авж олдирамиз;

москваликлар ва ленинградликлар ташаббусига қўшилиб барча буюмлар ва хизматларимизнинг зарар келтирмайдиган ва сифатли бўлишига эришамиз.

Қадрли ўртоқлар, сизларни етти йилликнинг сўнгги йилида давлат планларини муддатидан илгари бажариш учун социалистик мусобақани кучайтиришга чақирамиз. Совет кишиларининг турмуши ва ҳаёти кундан-кунга фаровон бўлиши учун аҳолига маиший хизмат кўрсатиш корхоналарининг меҳнаткашлари халққа садоқат билан хизмат қилсинлар.

МУРОЖААТ МАРҒИЛОН ШАҲАР МАИШИЙ ХИЗМАТ КЎРСАТИШ КОМБИНАТИ КОЛЛЕКТИВИНИНГ УМУМИЙ ЙИҒИЛИШИДА ҚАБУЛ ҚИЛИНГАН.

Партия-давлат контроли амалда

ОММА ҚЎМАГИДА

Халқ контролининг ўткир кўзидан ҳеч нарса қочиб қутилолмаяпти. Чунки кўмаклашувчи группа ва постларда кўплаб ишлаб чиқариш илғорлари фаолият кўрсатмоқдалар. Улар район партия-давлат контроли комитети, колхоз ва совхозларнинг бошланғич партия ташкилотлари билан ҳамкорликда иш олиб бориб, кундан-кунга яхши натижаларга эришмоқдалар. Партия ва ҳукуматимизнинг қишлоқ хўжалигини кескин юксалтириш юзасидан белгилаган тадбирларини ҳаётга тадбиқ қилинишига амалий ёрдам бермоқдалар.

Халқ контроллари ўз диққат эътиборларини биринчи навбатда маҳсулот етиштиришни кўпайтириш, унинг таннархини арзонлаштириш ва сифатини яхшилашга қаратмоқдалар. Бу мақсадни амалга ошириш учун янгидан-янги резервларни қидириб топиш, камчиликларни аниқлаш, уларни ўз вақтида бартараф қилиш лозим, албатта.

Эндиликда қишлоқ хўжалигининг бирор соҳаси йўқки, уни машинасиз тасаввур қилсак. Машина деҳқонларимизнинг энг яқин йўлдоши, мададкори, қаноти бўлиб қолди. Ана шу улкан кучдан унумли фойдаланган хўжаликлар тинмай юксалишга эришмоқдалар. Лекин техниканинг қадрига етмаётганлар ҳам йўқ эмас. Халқ контролёрлари бундайларга муросасиз муносабатда бўладилар.

Яқинда ўтказилган бир текшириш сўзимизнинг исботи бўлаолади. 3-«Далварзин» совхозида техника ремонти ниҳоятда суст олиб борилган. Энг ачинарлиси шуки, ремонтдан чиққан техникани сифатига қараб қабул қилиш, уни асраш ишларини яхши йўлга қўймаганлар. Бунинг устига ремонтчиларга яхши шароит яратиб берилмаган.

Не-не машаққатлар билан ремонт қилиниб, йиғим-терим даврида ишлатилган пахта териш машиналари мавсум тугагандан сўнг артиб, тозаланмасдан лой ва чанг-гардлари билан қолдирилган. Натижада терим машиналарининг кўпгина қисмлари занглаб, ишдан чиққан. Баъзи машиналарнинг олд қисми ғилдираклари баллонлари чиқарилиб, енгил автомашиналарга ўрнатилган. Бу ҳам майлия, терим машинасининг 10 та баллони минерал ўғит сақланадиган омборга ташлаб қўйилганлигидан улар ўғитнинг таъсирида чириб, ишдан чиқиб қолган. Ахир ҳар битта баллон 213 сўмдан туради. Ҳисоблаб кўринг!

Текшириш якуни комитет мажлисида муҳокама қилиниб, техникани сақлаш, ремонт қилиш соҳасида хатога йўл қўйган шахсларга жиддий чора кўрилди.

Халқ назоратчиларининг кўмагида Далварзин пахта заводида социалистик мулкка хиёнат қилиш сингари фактлар борлиги ўз вақтида очиб ташланди.

Шунингдек, 2-«Далварзин» совхозида ўтказилган бир текшириш ҳам муваффақиятли бўлиб чиқди. Бу ерда чорва молларининг талон-торож қилинишига йўл қўйилган эди. Совхознинг мутахассислари: бош зоотехник Ким Хен Так, бош ветврач Абдуллаев, омбор мудири Ниёзматов ўртоқлар сўйилмаган отни сўйилди деб қалбаки ҳужжат тузишган. Ана шу актга мувофиқ йўқ гўштни складга топширилди деб накладной ёзганлар ва натижада совхознинг бир неча бош отини сув қилиб юборганлар. Лекин найрангбозларнинг бу ҳунари иш бермади. Улар ўзлаштирмоқчи бўлган икки бош от ва бир бош сигир комитет қарорига мувофиқ совхоз фойдасига умумлаштирилди. Ким, Абдуллаев, Ниёзматов ўртоқларга учёт карточкасига ёзиш шарти билан виговор берилиб, улар ҳам ишдан четлатилди.

Район партия комитетининг яқинда бўлиб ўтган иккинчи пленумида партия-давлат контроли комитетига кўмаклашувчи группа ва постлар ишига партия раҳбарлигини кучайтириш масаласи муҳокама қилинди. Пленумда халқ контролёрларининг ибратли ишлари билан бир қаторда камчиликлари ҳам кўрсатиб ўтилди. Баъзи хўжаликларда группа ишига яхши раҳбарлик қилинмайди. Улар ўтказган текшириш якунлари партия йиғилишларида ўз вақтида муҳокама қилинмайди. Бу гаплар хусусан «Чаноқ» совхози ва «Коммунизм» колхози, Далварзин пахта тозалаш заводи партия ташкилотларига тааллуқлидир.

Пленумдан кейин район партия комитети билан биргаликда ўтказилган колхоз, совхоз, корхоналардаги кўмаклашувчи группа раисларининг бир кунлик семинарида КПСС Марказий Комитети март Пленуми қарорларини амалга ошириш юзасидан қилинадиган ишлар муҳокама этилди ва навбатдаги вазифалар белгилаб олинди.

Ҳозирги пайтда энг асосий вазифа колхоз ва совхозларда ғўза парваришининг намунали йўлга қўйилишини таъминлашдан иборатдир. Халқ контроллари бу соҳада ташаббус кўрсатиб ишлашлари, ишчи кучлари, техникадан қандай фойдаланилаётганлигини доимий назорат қилиб боришлари лозим. Ана шунда барча майдонларда бир текис кўчат сақлаб қолиниши, ғўзаларнинг серҳосил бўлиши таъминланади.

Районимиз меҳнаткашлари олдида пахта билан бир қаторда бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришни ҳам кескин кўпайтириш вазифаси турибди. Биз ишонамизки, бу вазифаларни ҳам муваффақиятли бажаришда халқ контролёрлари партия-давлат контроли комитетининг бевосита раҳбарлигида қунт билан меҳнат қиладилар, мўл-кўлчиликни вужудга келтиришга ўзларининг муносиб ҳиссаларини қўшадилар.

Ю. РУСТАМОВ,
Бекобод район партия-давлат контроли комитетининг раиси.

ХАЛҚ НАЗОРАТЧИЛАРИ

Жуда кўп халқ контроллерлари ўз вазифаларини аъло даражада бажариб, ҳурматга сазовор бўлмоқдалар. Улар колхоз-совхоз ишлаб чиқаришини ривожлантиришга муносиб ҳисса қўшмоқдалар. Суратларда: партия-давлат контроли комитетига кўмаклашув группаларининг раислари: (чапдан) 1. Оққўрғон районидаги Киров номли колхоздан И. Морозов, 2. Бекобод районидаги Навоий номли колхоздан Х. Турдиалиев, 3. 1-«Оҳангарон» совхозидан У. Ҳамроқулов, 4. Оржоникидзе районидаги «Қизил Ўзбекистон» колхоздан Н. Шўлпонов ўртоқларни кўриб турибсиз.

А. Абалян фотолари.

„ҲОТАМТОЙ" РАИС, „ҚЎЛИ ОЧИҚ" КАССИР

Агар мендан бирон киши раисингиз қандай одам деб сўраб қолгудек бўлса, ҳеч иккиланмасдан, мард одам деб жавоб берардим. Сабаби раисни анчадан бери танийман. У билан кўпдан буён бирга ишлаймиз. Доимо мушкулимни осон қилиб келади, илтимосимни қайтармайди. Айниқса, пулга муҳтож бўлиб қолганимда гапимни икки қилмайди, қонун-қоидани суриштирмай ёзиб беради.

Мен бу ўринда бир «сир»ни айтиб бермоқчиман: раисимиз Х. Қаҳрамонов кўп мажлисларда нутқ сўзлайди. Кишиларни артелимиз Уставини бузмасликка, уни шарт ва талабларига риоя қилишга чақиради, ошна-оғайнигарчиликка йўл қўйилмасин, баракали меҳнат қилганларга кўпроқ аванс берилсин, қора касса деган гапни чиқариб ташлайлик, бухгалтернинг ҳисоб-китобига асосан, ведомость орқали пул олайлик, дейди.

Шундан кейин орадан бир неча кун ўтади. Бироқ бояги айтилган гаплар унутилиб юборилади. Икки гапнинг бирида раис: майли сиз учун гап эшитсам ҳам, деб аризангизга силлиқлиқ билан қўл қўйиб беради.

Нима қилганда ҳам раис раисда! Унинг имзоси бошқаларникидан устун туради. Бухгалтер ҳам нима дерди. Иш ҳақи ҳисобидан, деб ордер ёзиб бераверади. Бунга баъзи кишилар чидай олмайди. Ишни қойил қилмаганларга ортиқча пул ёзиб берилади, деб хафа ҳам бўлишади. Кўпинча, кассиримиз ҳам ранжийди. Бир ҳисобдан қарасанг, унинг ранжиганича бор. Ахир, уни биздаги футбол ишқибозлари колхозимиз дарвозабони дейишади. Бу бечиз эмас. қонунсиз равишда ёзилган пулни беришга қаршилик қилади у. Пешонасини тириштириб, пул бермайман, деб туриб олади. Лекин иложи қанча! Ёздириб олинган пулни беришга мажбур-да!

Бу гапларни айтмоқчи эмас эдим. Лекин кассир М. Исроиловнинг менга бўлган муносабати туфайли бу сирни очиқ гапиряпман. Анави кундан бери кассирни ёктирмай қўйдим. Ёрдам сўраб, озроқ пулга рухсат олгандим. Кассирга бордим. Аввал у ҳозирча пул йўқ деди. Амалла деб туриб олдим. Эртасига бермоқчи бўлди. Рози бўлдим. Айттан вақтда учрашдим. Ордердаги рақамни кўриб унинг ранги бирдан ўзгариб кетди. Заҳархандалик билан, яна 200 сўмми? Пул олавергандан кўра қарзингизни тезроқ узсангиз бўлмайдими, деди. Шу ҳам гапми? Олсам олибман-да. Мен ҳеч қаёққа кетиб қолаётганим йўққу? Энди бор-йўғи 550 сўм қарздор бўлибман. Шунга ҳам кишининг обрўсини тўкиш керакми?

Жаҳлим чиқди. Шундай бўлса ҳам ортиқча ҳеч гап айтмадим. Пулни олиб орқамга қайтдим. Агар бундан кейин ҳам шундай ғиди-биди қилаверса, ичимдаги жамики гапларни бир тўкиб солайки, асло лом-мим деёлмай қолсин.

Нимасини айтасиз. Гапираман десам гап кўп. Ўзингиз ҳам бир ўйлаб кўринг. Колхозда қарзи бор киши фақат менми? Қора кассага қўл чўзаётганлар анчагина бор-ку. Нега уларга кўз олайтирмайди, ёки улардан тили қисиқми? Нариги участкадаги А. Тенни ким танимайди, дейсиз. У ҳам қисқа вақтда колхознинг қанчадан-қанча пулини ўз фойдасига ишлатиб юборди. Агар А. Тенда инсоф бўлганида колхоздан 740 сўм қарзи бўлатуриб, яна 200 сўм ошиқча ёздириб олармиди!

Тафтиш комиссиясининг раиси Р. Ўролов олдида кассир ўзини йўқотиб қўяди. Кассанинг эшигини қандай очиб юборганини ҳам сезмайди. Ревком раиси ҳам ҳали ишни унчалик дўндириб қўйганича йўқ. Ҳушига келган вақтда тафтиш қилади, қолган вақти бўш. У шу қора кассани йўқотиш ўрнига аксинча, колхозда дебиторлик қарзларнинг кўпайиб кетишига кенг йўл очиб қўйяпти. Ўзи ҳам доимо қора кассадан пул олгани олган. Унинг ҳозирги қарзи салкам 900 сўмни ташкил этади. Тафтиш комиссиясининг раиси молия интизомини бузгандан кейин бошқаларга нима ҳам дейиш мумкин.

Ҳа, шундай. Ҳар бир кишида ҳам озми-кўпми камчилик бор. Мен ҳам колхоздан қарздор бўлиб қолганимни тан оламан. Агар кассиримиз ҳақиқатан дарвозабонлик вазифасини сидқидиллик билан бажарганда, дебиторлик қарзи бунчалик кўпайиб кетмаган бўларди. Иннайкейин, раисимиз ҳам молиявий ишни, бухгалтер ва кассирга нисбатан талабчанликни бўшаштириб юборганлар, акс ҳолда кўпчиликнинг пули юқоридагидек торт-торт бўлиб юрмасди.

А. БАХРОМОВ,
Оққўрғон районидаги Навоий номли колхоз раисининг ўринбосари.

Ушбу хатни оққа кўчирувчи
М. ҒОЗИЕВ.

Н. И. Сергеев Тошкентдаги абразив буюмлари комбинати партия ташкилоти ҳузуридаги партия-давлат контроли комитетига кўмаклашувчи группанинг энг актив аъзоси ҳисобланади. Суратда: ўртоқ Н. И. Сергеев комбинат мастери В. В. Краснодей билан маҳсулот сифати ҳақида суҳбатлашмоқда.

А. Палехов фотоси.

СИНЧКОВ КИШИЛАР

Тошкент тепловоз депосидаги халқ назоратчиларини синчков, тиниб-тинчимас, жонкуяр кишилар деб таърифласа ўринли бўлади. Негаки, депо партия-давлат контролига кўмаклашувчи группасининг аъзолари коллектив ҳаёти билан боғлиқ бўлган ҳар ишга бош-қош, камчилик ва нуқсонларга муросасиз.

Группага депо мастери, ташаббускор коммунист ўртоқ Б. Орчинский раҳбарлик қилмоқда. Кўмакдошлар эътиборидан четда қолаётган ҳеч бир соҳа йўқ. Ҳаммаси қатъий назорат остига олинган.

Машинист П. Сандик, инженер-технолог Т. Зорнина, инженер-мастер В. Дачевич сингари группа аъзоларининг бу соҳада қилаётган ишлари диққатга сазовор. Жонкуяр назоратчилар айниқса тепловозларни сифатли ремонт қилишга эътиборни кучайтирмоқдалар.

Ўртоқ П. Сандик — тажрибали машинист. Тепловозни ипидан игнасигача пухта ўзлаштириб олган. Шунинг учун ремонт сифатини назорат қилиб туриш унга топширилди. Ўртоқ П. Сандик бўш вақтларини кўпинча ремонтдан чиққан тепловозларни қабул қилиш пунктида ўтказади. Коллектив орасида актив жамоатчи ва новатор ишчи деб ном қозонган П. Сандик талайгина қимматли таклифларни группа аъзолари муҳокамасига ҳавола қилди. Мана шулардан бири.

Аввал 753-дизель клапанининг эгарчаси йирик диаметрли бронза қуйилмасидан ясалар эди. Ҳисоблаб кўрилса, бронза қуйилмасининг 70 проценти қириндига чиқиб кетаётган экан. Кўмаклашув группасининг аъзолари маъмурият олдига бу масалани кўндаланг қилиб қўйдилар. Ҳозир клапан қалпоқчалари тўппа-тўғри марказлашган усулда заводдан депога керагича етказиб берилмоқда.

Маъмуриятга станоклардан нотўғри фойдаланилаётгани ҳақида хабар қилинди. Масала ижобий ҳал бўлди. Штамплаш станоги ишга туширилди, силлиқловчи станокка магнит плитаси қўйилди. Шундай қилиб, тепловознинг айрим узелларини бронза ўрнига капрондан тайёрлана бошланди.

Группа аъзоларига тепловоз депоси территориясидаги маиший хизмат кўрсатиш комбинати қурилиши негадир оқсаб қолганлиги тўғрисида хабар беришди. Назоратчилар аҳвол билан чуқур танишиб, бу ҳақда Ўрта Осиё темир йўли бошқармасига маълум қилдилар. Қурилиш суръати тезлашиб кетди. Комбинат яқин кунларда меҳнаткашларга хизмат кўрсата бошлайди.

Кўмаклашувчи группа аъзолари деподаги айланма из ремонтини тезлаштиришда ҳам жонкуярлик кўрсатдилар. Улар меҳнаткашларга маданий-маиший хизмат кўрсатиш масалалари билан мунтазам қизиқиб туришади. Назоратчиларнинг ташаббуси билан депода буфет, чойхона очилди.

— Қувонадиган ери шундаки, — деб ҳикоя қилади группа раиси ўртоқ Б. Орчинский, — депо партия комитети ва маъмурияти бизни ҳар томонлама қўллаб-қувватлаяпти. Ҳозир тепловозлар ремонтининг сифатини янада яхшилаш резервларини изламоқдамиз. Яқин кунларда депо бошлиғининг ремонт бўйича ўринбосари ўртоқ К. Осикнинг шу ҳақдаги ҳисоботини эшитамиз.

Депо кўмакдошлари профилактик ремонт цехи, юк ва пассажир станцияларида тепловозларни техник кўрикдан ўтказиш пункти ишини ўрганиш бўйича бўлажак рейдларга тайёргарлик кўришмоқда.

Биз Тошкент тепловоз депосидаги халқ назоратчилари амалга ошираётган ишларнинг айримлари ҳақидагина тўхтадик. Бинобарин, ҳаммасини санаб тугатиб бўлмайди. Шуни айтиш кифояки, назоратчилар камчиликларни топиш ва бартараф этишда депо партия комитети ва маъмуриятининг таянчи бўлиб қолишди.

А. КОМИССАРОВ,
«Тошкент ҳақиқати»нинг штатсиз мухбири.

КЎМАКЛАШУВЧИ ГРУППА ТАШАББУСИ

4-филиал бошлиғи Иброҳим Қобулов партия ташкилотининг секретари Н. Мелиховага шикоят қилди.

— Мана, кўряпсизми, — деди у хотин-қизлар жикетини кўрсатиб, — тикувчилар ҳар қанча уринишмасин, тугма ҳалқалари барибир сифатсиз очилаяпти.

Кўп ўтмай бу масала фабрика маъмурияти ўртасида муҳокама қилинди ва бу вазифани ҳал этиш партия-давлат контроли комитетига кўмаклашувчи группага топширилди. Группа аъзолари кўпдан бери пишиб етилган бу масалани диққат билан ўргандилар. Хотин-қизлар жикети тикилишидаги мавжуд камчиликлар аниқланди. Жикет учун тугма ҳалқаси очадиган ва унинг четини тикадиган эски машиналар ўрнига янги — «Оверлок» маркали машина ўрнатилди. Натижада жикет ва бошқа кийимларга тугма ҳалқаси очиш анча тезлашди, маҳсулот сифати яхшиланди.

Фабрикада ташкил этилган кўмаклашувчи группанинг шунга ўхшаш самарали ишларидан кўплаб мисоллар келтириш мумкин.

Кўмаклашувчи группа аъзоларидан Л. Айдарова, Л. Бахромова, З. Булавкина, А. Круглова ўртоқлар ҳозир ҳам актив иш олиб боришмоқда. Улар халқимизга аъло сифатли трикотаж кийимлари етказиб берилишини таъминлаш учун астойдил интилмоқдалар.

Т. ҲАКИМОВ,
Тошкент пайпоқ-трикотаж фабрикаси.

ЎТКИР КЎЗ БИЛАН

МАТБУОТ ОБЗОРИ

«Еттинчи бригадага экилган 300 туп тут кўчати қуриб қолаяпти, кечиктирмай чора кўришингизни сўраймиз».

Калинин районидаги С. Раҳимов номли колхоз кўмаклашувчи группасининг раиси Т. Бобоев номига шу мазмунда сигнал тушди. Назоратчилар дарҳол текширишга киришишди. Чиндан ҳам тут кўчатлари парвариши эътибордан четда қолган экан. Группа аъзоси М. Ҳомидов кўчатлар тагини юмшатиб, минерал ўғит билан озиқлантиришни ташкил этди. Назоратчининг жонкуярлиги туфайли кўчатлар тез ривож олиб ўса бошлади.

Оржоникидзе ва Калинин районларининг газетаси — «Коммунизм тонги» партия-давлат контроли саҳифасини мунтазам бериб бормоқда. Газетанинг умумхалқ контроли саҳифасида берилаётган материаллар тематикасининг кенглиги, сермазмунлилиги, кўпчилик авторлар жалб қилинганлиги билан эътиборни ўзига тортади. Сўнгги берилган саҳифада қизиқарли ва ўқимишли материаллар кўп. Калинин район партия-давлат контроли комитетининг раиси Д. Айтқулов «Суғориладиган ерлар — бойлигимиз», бир группа халқ назоратчилари яқинда ўтказилган рейд якуни асосида ёзилган «Чорва туёғи кўпайсин» сарлавҳали ҳозирги кун муҳим темасидаги мақолалар билан қатнашганлар. Булардан ташқари саҳифада диққатингизга сазовор бўладиган қизиқ-қизиқ хабарларни ўқишингиз мумкин. С. Ҳасанов газета редакциясига «Ташавтомаш заводи кўмаклашувчи группасининг аъзоси А. Ионов корхона халқ назоратчиларининг фаолияти ҳақида қисқа метражли фильм яратаётганлигини хабар қилган.

Газетанинг партия-давлат контроли саҳифаларида ўз мақолалари, қимматли фикр ва мулоҳазалари билан иштирок этаётган авторлар доираси кенгайиб бораяпти.

Камчиликларни аниқлаш, айбдорларни ҳадеб жазолайверишдан кўра, бу камчиликларнинг олди олингани афзалроқ. Бинобарин, назоратчилар — тарбиячи ҳамдирлар. Кўпчилик халқ назоратчилари ҳозир шуни назарда тутиб иш юритмоқдалар. «Коммунизм тонги» газетаси ҳам бу масалага эътиборни кучайтириб, шу ҳақда ранг-баранг материаллар бера бошлади.

Халқ назоратчиларининг фаолияти серқиррадир. Жонкуяр, тиниб-тинчимас назоратчилар тажрибасини умумлаштирувчи материаллар газета саҳифаларида кам учрайди. Шунингдек, умумхалқ контроли фаолиятини ёритишда совет газетачилигининг бой жанрлари, турли формалар, карикатуралардан фойдаланиш зарур. Ўйлаймизки, редакция ходимлари бу нуқсонга барҳам берадилар.

ЯКУН ВА ВАЗИФА

Совет кишиларини коммунистик руҳда тарбиялаш партия ташкилотларининг асосий вазифаларидан бири ҳисобланади. Партия сиёсий маорифи партиянинг бу соҳадаги ишида муҳим ўрин тутади. Тошкент область ва шаҳар партия комитетлари сиёсий маориф уйи шаҳар ва район партия комитетлари сиёсий маориф кабинетлари билан ҳамкорликда КПСС Марказий Комитети июнь (1963 йил) Пленуми қарорларини бажариш йўлида бирмунча тадбирларни амалга оширди. 1964—1965 сиёсий маориф ўқув йилида 355 мингдан ортиқ коммунист ва партиясиз меҳнаткашлар турли тўгаракларга жалб этилди.

Машғулотларнинг ғоявий-назарий савияси, аввало, пропагандистларнинг нақадар тўғри танланганлигига, уларнинг назарий ва амалий билимларининг ўткирлигига боғлиқлигини назарга олган партия комитетлари бу масалага алоҳида эътибор бердилар. Пропагандистлар состави коммунистлар, партия, совет, хўжалик ходимлари, малакали мутахассислар ҳисобига кенгайтирилди. Область ва шаҳар партия комитетлари сиёсий маориф уйи пропагандистларга назарий ва методик ёрдам кўрсатиш мақсадида шаҳар ва районларда, йирик корхона ва муассаса партия ташкилотлари ҳузурида пропагандистларнинг қисқа муддатли курсларини ташкил этди.

Областимизнинг Олмалиқ, Оҳангарон, Бекобод шаҳарлари, Тошкент шаҳрининг Куйбишев, Фрунзе районлари, шунингдек Ўрта Чирчиқ, Калинин, Бўка район партия комитетлари идеология ишининг бу муҳим соҳасига жиддий эътибор берганликлари натижасида ўқув йили яхши якунланяпти. Шуниси диққатга сазоворки, қаерда сиёсий-тарбиявий ишлар яхши йўлга қўйилган бўлса, ўша ерда ишлаб чиқариш кўрсаткичлари кўнгилдагидек бўлмоқда.

Бу ўқув йилида сиёсий маориф уйи ёш пропагандистлар билан мунтасил методик ишлар олиб борди. Айниқса, маориф уйи ҳузурида ташкил этилган «Пропагандистлик маҳорати» мактаби қўл келди. Бундан ташқари ўтган йили декабрь ойида ёш пропагандистлар учун методик конференция ҳам ўтказилди.

Бироқ шуни ҳам айтиш керакки, область ва шаҳар партия комитетлари сиёсий маориф уйи ва шаҳар район партия комитетларининг сиёсий маориф кабинетлари баъзи ҳолларда сиёсий маориф ўқуви ишига етарли эътибор бермадилар. Натижада машғулотларнинг паст савияда ўтиш ҳоллари рўй берди. Айрим колхоз ва совхозларда партия сиёсий маориф ўқуви белгиланган вақтларда ўтказилмади. Программада белгиланган темалар тўла ўзлаштирилмай қолди. Жумладан, Тошкент шаҳар Куйбишев районидаги «Салор» базаси, Киров районидаги асбобсозлик заводи, ремонт-қурилиш бошқармаси, Оржоникидзе районидаги 46-мактаб, Оққўрғондаги «Октябрь» сельпоси, «Коммунизм» совхозлари партия ташкилотлари сиёсий маориф ўқувига юзаки муносабатда бўлдилар. Мазкур ташкилотларда кўплаб машғулотлар белгиланган муддатларда ўтмай қолди. Бу эса, ўз навбатида ишлаб чиқариш кўрсаткичларининг пастлаб кетишига сабаб бўлди.

Партия турмуши

Йил бўйи сиёсий тўгарак ва семинарларда мунтазам машғулотлар ўтиб турган партия сиёсий маориф шохобчаларида якун кўнгилдагидек бўлмоқда. Бундай партия ташкилотлари ўқув программасини тингловчилар томонидан пухта эгалланишига эришдилар. Программадан орқада қолган тўгаракларда қўшимча машғулотлар ўтказиляпти, семинарлар, консультациялар уюштириляпти. Тажриба шуни кўрсатмоқдаки, якунловчи машғулотларни икки-уч дарсда ўтиш фойдали экан. Бундай машғулотларнинг пропагандистлар билан тингловчилар ўртасида савол-жавоблар асосида ўтиши материалларни чуқур эгаллаш имконини бераётир. Якунловчи машғулотларни ўтказишдан олдин пропагандистлар тингловчиларга конкрет топшириқлар бериб, сўнг машғулотда унинг докладини эшитса, ёмон бўлмас эди. Бундай машғулотлар ўтказиш билан лекциябозлик, қуруқ ваъзхонликдан қутилиш мумкин. Ўтилган темаларни тингловчилар томонидан ҳар томонлама пухта эгалланишига эришилади.

Якунловчи машғулотлар ўтказиш процессида ҳозирги даврнинг актуал проблемаларини мустақил ўрганаётган кишиларга алоҳида эътибор бериш зарур. Улар учун семинарлар, консультациялар ўтказиш йўли билан йил бўйи мустақил равишда олган билимларини мустаҳкамлаш керак.

Сиёсий маориф тўгаракларида ўқув йилининг якуни айни вақтда янги ўқув йилига тайёргарлик ҳам кўриш демакдир. Шу сабабли якунловчи машғулотларда янги ўқув йили режаларини кўриб қўйилиши лозим. Машғулотлар якунини бошланғич партия ташкилотларининг мажлисларида, район, шаҳар партия комитетларининг бюро йиғилишларида, комсомол комитетларининг мажлисларида кенг муҳокама қилиш йўли билан сиёсий маориф ишини ташкил этишда йўл қўйилган хато ва камчиликларни йўқотиш чора-тадбирларини белгилаш зарур.

Бошланғич партия ташкилотлари кўп ҳолларда ўқув йили тамом бўлгач, бу муҳим ишни мутлақо ташлаб қўядилар. Ҳолбуки, пропагандистларни вақти-вақти билан чақириб суҳбатлар ўтказиш, янги ўқув йилига тайёргарлик кўриш, сиёсий маориф ўқувини янада яхшилаш имконини берган бўлур эди. Ишни шундай уюштириш керакки, токи янги ўқув йили областимиз коммунистлари ва барча меҳнаткашларини хўжалик ва сиёсий фаолиятларини янада активлаштирсин. Барча бошланғич партия ташкилотлари 1964—1965 сиёсий маориф ўқув йилини якунлаш кампаниясини тингловчиларнинг йил бўйи олган билимларини янада мустаҳкамлаш ишига қаратмоқлари керак. Тошкент область ва шаҳар партия комитетлари маориф уйи ўзининг бутун фаолиятини партия XXII съезди, КПСС Марказий Комитетининг июнь Пленуми қарорларини бажариш йўли билан область меҳнаткашларининг сиёсий онгини янада оширишга қаратган.

И. БОБОХОНОВ,
Тошкент область ва шаҳар партия комитетлари сиёсий маориф уйи мудирининг ўринбосари.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ»
2-БЕТ, 19 МАЙ 1965 ЙИЛ.

Максим РИЛЬСКИЙ.

БУҒДОЙЗОРДА

Тупроқнинг тилларанг сочин сийпалаб,
Мана куз хўшлашиб, маъюс йўл олди.
Қуёш ҳам жим кетди қайгадир қараб,
Ут-ўлан ёмғирнинг ўзига қолди.
Далада сарпойчанг кезиб оҳиста,
Бир бола бошоқлар териш билан банд.
Турналар «қурув»лар олис-олисда,
Турналар...
баландда...
қўл етмас, баланд.
Шунчалар кўркамми бу менинг ўлкам?
Шунчалар севишни туймагандим ҳам.
Дарёнинг бўйида — акс этиб сувда,
Нелардир шивирлар бир туп оқ қайин.
Баргидан марварид тўкар осуда,
Шохини шаббода тебратса майин.
О қани, илҳомим париси қани?
У қайга беркинмиш, ё япроққами?
Тонг-ку оқ,
менинг-чи, кўнглим хира, ғаш:
Булбулсиз яшаш бу — ҳаётдан тониш!
Йўқ, ана: булбул тонг нури аралаш
Куй тараб, авж билан қилмоқда ҳониш.
Бирор ким кўрсайди
менинг талпиниб.
Маст бўлган чоғимни бу шўх куйларга,
Ҳеч қачон бермасди, у ўз қалбини —
Қувончдан ажратиб, ғамгин ўйларга.
Поезд тез учади, дала йўлларда
Сўзсиз англашилур эзгу тилаклар:
Бизга оқ йўл тилаб, ўнг-у-сўлларда
Тебраниб талпинган жажжи билаклар,
Утли нигоҳлар-у, имоли кўзлар, —
Бу ҳамма ҳаракат юракни сўзлар.
Йўлдами, кайфим ҳам ҳаддан зиёд чоғ,
Шаҳарга боқаман тўймай дамо-дам:
Шамолда ҳилпирар минг-минглаб байроқ,
Кўчада ҳаракат, одам ва одам...
Товуш қил, эшитай, қайдасан кўзим?
Кун бўйи чақириб, излайсан ҳар кеч...
Васлингга муштоқман тўрт бўлиб кўзим,
О сабру қарорим қолмади-ку ҳеч!
О кошки васлингни кўрсайдим, кўрсам,
Шунчалар севишни билмагандим ҳам.

* * *

Платон ВОРОНЬКО

ПАРТИЗАННИНГ ҲАЙКАЛИ

Оқ, юксак тош узра
тонгнинг ҳуснига
Тикилиб турибди бир партизан тек.
Гўё
бургут уни
бу тоғ устига
Қанотида олиб чиқиб қўйгандек.
У боққан бу юртда мардликка тўлиб,
Ёвларни янчдилар кўп бор беомон.
Енгилмас юртининг посбони бўлиб,
У мағрур турибди тош узра ҳамон.
Ҳа, ўз давлатининг еру-осмонин
Эрку шон-шуҳратин қўриқларкан у,
Мангуга яшайди.
Халқ ўз посбонин
Юракда кўтариб юради мангу.

Шунқор таржималари.

УКРАИНАНИ ЭСЛАБ

Киши табаррук жойларни иссиқ-совукни тортган ерларни ёки юрак қони тўкилган жойларни асло унитолмас экан. Оғир жанг йилларида Украинанинг Чернигов областида, Днепр соҳилларида бўлганимни, гитлерчи боскинчиларга қарши жанг қилганлигимни мен ҳам унута олмайман.

1943 йилнинг куз ойлари эди. Орёл жангидан кейин Днепр соҳилига келдик. Шаҳарга яқинлашганимизда биродарим — взвод командири Алексей Шинкаренко йўлда бироз тўхтади. Елкамга узун, бақувват қўлларини ташлаб, шаҳар харобаларига маъюс тикилиб қолди.

Алексейнинг шу шаҳарда ўқиганлигини, асли шу областнинг қайси бир қишлоғидан эканлигини эшитган эдим.

— Мана юртингга ҳам етиб келдик, — дедим Алексейга, — бугун-эрта туғилиб ўсган қишлоғингга ҳам кириб борамиз. Ота-онанг, элатларинг сени кўриб, беҳад қувонишади.

— Соғмикинлар. Бу ерлар партизанлар ўлкаси бўлган. Ишқилиб чолу-кампирларим омон юрган бўлсинлар-да.

— Борамиз, уларни кўриб қувонасан, дўстим, — дедим.

— Азиз меҳмоним бўлардиларинг, деди, — жилмайиб Алексей.

Кўп ўтмай йўлга команда бўлди. Машиналарга ўтириб, яна илгарига кетдик.

Шаҳар четига чиққанимизда машиналар тўқнаш келиб, колоннамиз тўхтаб қолди. Йўл четидан тош ёткизилмаган ердан аравалар ўтиб қолди. Бир арава устида қўлига автомат ушлаб, олис-олисларга қараб кетаётган жангчига кўзим тушди. У шоир Уйғуннинг «Украина еллари» шеърини ўқиб борарди:

Украина еллари! Сарин еллар!
Сочларимни ўпиб кетдингиз!

Жангчи бошяланг эди, унинг ўсган, жингалак сочларини чиндан ҳам еллар торткилаб ўйнарди. Арава ёнимга яқинлашганда:

Жим туринг, жон еллар!
жим туринг бироз!
Сиз учун атаган
қўшиқларим бор.

деган мисраларни эшитдим. Жангчига ўгирилдим, ва:

— Салом ҳамшаҳар, қаерликсиз! — дедим. У, алик олди.

— Ўзбекистондан, Сирдарё бўйидан. — деди.

Жангчининг араваси тебрана-тебрана олдинга кетди. Лекин ўқиб бораётган шеър ёдимда қолди.

Украина еллари
Сарин еллар!

Днепр соҳилларига етиб келдик. Днепрнинг нариги қирғоғини душмандан тозалаш учун қаттиқ жанг бошланиб кетди. Душман кўп қурбон берди, йигирма километрча нарига улоқтириб ташланди.

Қош корайган. Хароба қишлоқдан ўтиб борардик. Алексейни йиғлаб турган ҳолда учратдим. Куйиб, кулга айланган бу жой Алексей туғилиб ўсган қишлоқ эди. Дўстимни юпатмоқчи бўлдим. Бу — ваҳшийликлар, азоб-уқубатлар учун фашистлардан қасос оламиз, дедим.

Алексей нафасини ростлолмай ўз взводи ёнига кетди. Куйиб, қорайиб ётган ерлардан ўтиб бордик. Тирик қолган бирор кишини учрата олмадик. Алексей ўз ота-онасини тополмади. Тирик қолган бирорта ҳамқишлоғи ҳам учрамади. Биз қишлоқдан ўтиб кетдик...

Алексей билан бир сафда Днепр соҳилларида, Белоруссияда, кейин Польшада, охири Германияда фашистларга қарши жанг қилдик. Улуғ ғалабани Эльба бўйида кутиб олдик. Алексей Черниговга, мен Сирдарё бўйига — ўз қишлоғимга қайтдим.

Бугун украиналик азиз меҳмонларимизни гулдасталар билан қарши олар эканмиз, мен фронтчи дўстим Алексейни эслаб кетдим.

Шеър ва жанг. Шеър деб, она-Ватаннинг бахт-саодати деб ўзбек элининг оташин қалбли шоири Султон Жўра душманга қарши жанг қилди, ниҳоят Чернигов областидан узоқ бўлмаган ерда, Днепр бўйида ҳалок бўлди. Унинг шеърлари эл қалбида абадий қолди. У халқлар дўстлигини куйлади. Рус халқи ҳақида, украин ва белорус халқлари ҳақида шеърлар ёзди.

Ўзбек шоирлари қардошлик темаларида, шу жумладан украин халқи билан ўзбек халқининг дўстлиги ҳақида ажойиб шеърлар ёзишган. Украин шоирлари ҳам Ўзбекистон ҳақида, қардошлигимиз ҳақида жозибали қалб тароналарини яратганлар.

Отахон шоирлар Ойбек билан Ғафур Ғуломнинг кўпгина шеърлари мамлакатимиз халқларининг бузилмас қардошлигига бағишланган. Қардошлик темасида ёзилган шеърлар ўз оҳанги, сайқали билан ажралиб туради. Ойбек «Олтин водийдан шабадалар» ва «Қуёш қораймас» романларида мамлакатимизнинг турли миллат фарзандларидан ташкил топган аҳил оилаларни, уларнинг коммунистик қурилишда, Ватан душманларига қарши курашдаги жасоратларини, қўлни қўлга бериб, фидокорона меҳнат қилиб келаётганликларини тараннум этди. Ғафур Ғуломнинг «Улуғ рус халқига», «Сен етим эмассан» каби бир қатор шеърлари ҳам дўстлик-қардошлик меҳру-муҳаббати билан ёзилган.

Ҳамид Олимжон поэзияси дўстлик поэзиясидир. Унинг ажойиб шеърлари, балладалари ва поэмалари дўстлик тароналаридир. Унинг ижодини «Россия» шеърисиз тасаввур эта олмаймиз. «Роксананинг кўз ёшлари» шеърида Ҳамид Олимжон бир ўзбек мўйсафиди тилидан шундай дейди:

Бу тупроқ энди,
Она қизим, ёт эмас.
Украинани ҳам менга
Ҳеч ким бегона демас.

Чол уруш вақтида Украинадан кўчиб келган Роксанага қараб «билсанг, менинг ҳам ўғлим қолди сенинг eрингда» дейди. Чолнинг сўзи ўзбек халқининг сўзи бўлиб жаранглайди.

Совет Иттифоқи Қаҳрамони деган юксак унвонга сазовор бўлган кўпчилик ўзбек йигитлари Украина ерларида жанг қилганлар, Днепрни кечишда қаҳрамонлик кўрсатганлар. Совет Иттифоқи Қаҳрамонлари Сирожиддин Валиев, Қудрат Суюнов, Неъматжон Ҳакимовларнинг хоки Украинада қолди. Украин халқи бу баҳодир йигитларимизнинг қабрини муқаддас зиёратгоҳга айлантирганлар.

Украин халқи билан ўзбек халқининг тобора мустаҳкамланиб бораётган дўстлиги ҳақида кўп шеърлар ва қўшиқлар бор. Тамарахоним куйлайдиган «Украина ва Ўзбекистон» ашуласи ҳаммамизнинг қалбимиздан чиққан.

Миртемир, Шайхзода, Зулфия, Асқад Мухтор, М. Бобоев, Рамз Бобожон, Мирмуҳсин ва бошқа шоирлар ижодида ҳам қардошлик темасида — украин халқи ҳақида юрак тароналари бор.

Асқад Мухторнинг «Дўстлик тўйимиз» сарлавҳали шеърини ўқир эканмиз, унда мамлакатимиз халқларининг абадий дўстлиги кўз олдимизда гавдаланади.

Салом,
Қардош Совет Украинаси,
Дўстлик тўйимизнинг гуллари
сенга,
Қон-қардош халқларнинг
зўр оиласи
Оташин табриклар йўллайди
сенга.

Шоирнинг жозибали, тантанали бу юрак оҳангини такрорлар эканмиз, элимизга меҳмон бўлиб келаётган азиз меҳмонларимизни — Украина адабиёти ва санъати вакилларини чин қалбдан муборакбод этамиз. Хуш келибсизлар, қадрдон дўстлар!

Дўстларимизни баҳор гуллари билан, элимизнинг нозу-неъматлари билан кутиб олар эканмиз, дўстлигимиз ана шу баҳор гулларидай гуркираб яшнай берсин, дўстлик йўлларимиз ҳамиша яқин бўлсин ва баҳор қуёшидай абадий порлайверсин, деймиз.

Н. ЭГАМНАЗАРОВ.

УЙИМИЗНИНГ ТЎРИ СИЗНИКИ

Элимизнинг азалий одати — меҳмондўстлик. Шаҳримизга ким кўп келади, меҳмонлар, дўст-ёронлар! Ҳар сафар меҳмон кутиш катта тўйга айланиб кетади.

Эртага ҳам тўй, ҳам байрам: қадрдон дўстларимиз — Украина адабиёти ва санъати ўнкунлигининг қатнашчиларини қулоч очиб кутиб оламиз. Кечқурун муҳташам Санъат саройида меҳмонларни кутиш ва декадани очиш маросими бўлади. Декада қатнашчилари орасида Украина адабиётининг таниқли вакиллари Платон Воронько, Иван Ле, Николай Ушаков, Василь Большаклар ҳам бор.

Қардош Украинанинг адиб ва санъаткорлари ўн кун мобайнида Тошкент, Чирчиқ, Олмалиқ шаҳарларида, турли районларда бўладилар.

Украина ССР халқ артистлари иштирокида кўрсатиладиган «Оққуш кўли» балети минглаб томошабинларнинг олқишига сазовор бўлган. Декаданинг очилиш маросимидан кейин «Оққуш кўли» балети А. Навоий номидаги театрда кўрсатилади.

«Штепсель Тарапунькани учратади» деган эстрада концертини томоша қилишни хоҳлаганлар офицерлар уйининг театр залига марҳамат қилишлари мумкин. Декада давомида бу концерт саккиз марта кўрсатилади.

Свердлов номли концерт залида эса Т. Шевченко номли Киев опера ва балет театрининг солистлари концерт кўрсатадилар. Концертда Украинанинг таниқли хонандалари — СССР халқ артистлари Б. Руденко билан Д. Гнатюклар иштирок этади. Шунингдек, Свердлов номли концерт залида Закарпатье халқ хорининг, Украина ССР халқ артисти З. Христич ва Украина ССРда хизмат кўрсатган артист А. Кикоть концертлари, Украина адабиёти кечаси ҳам ўтказилади.

«Политотдел» колхозининг деҳқонлари, Чирчиқ химиклари, Оҳангарон кончилари Киев опера ва балет театрининг концертини томоша қиладилар. Тошкентликлар А. Навоий номли театрда украин санъат усталари томонидан қўйилган «Фауст», «Арсенал», «Борис Годунов», «Риголетто», «Кармен», «Травиата» операларини кўришлари мумкин.

Қардош Украина адиблари шаҳримизга ажойиб совғалар — янги асарлари билан келадилар. Қўғирчоқ театри майдонида очилодиган китоб бозорида қаламкашларнинг ўқувчилар билан учрашуви бўлади.

Қардош республика рассомлари ўз полотноларини Марказий виставка залида намойиш қиладилар.

Ҳа, эртага тўй, меҳмон кутиш маросими. Серқуёш шаҳримиз қардошларини «Уйимизнинг тўри сизники, азиз дўстлар!» деб кутиб олмоқда.

БИОЛОГИЯ ФАНИ ВА ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИ

Ё. Ҳ. ТУРАҚУЛОВ

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг вице-президенти, Ленин мукофотининг лауреати

КПСС Марказий Комитетининг март Пленуми СССР қишлоқ хўжалигини янада ривожлантиришнинг энг муҳим тадбир-чораларини аниқ белгилаб берди. Пленум қишлоқ хўжалиги соҳасида кейинги йилларда йўл қўйилган жиддий камчиликларни ҳам очиб ташлади.

Фан ютуқлари ва илғор тажрибаларни ишлаб чиқаришга кенг жорий қилиш қишлоқ хўжалигини юксалтиришда муҳим омил бўлиб хизмат қилади. Ҳақиқатан ҳам халқ хўжалиги барча тармоқларининг ривожланишида фаннинг аҳамияти ортиб бормоқда. Зотан, фаннинг ишлаб чиқаришга таъсири тобора кучайиб бориши қонунийдир.

Кейинги йилларда табиёт фанлари соҳасида эришилган муҳим ютуқлар техника прогрессини тезлаштириб юборди, янги энергия манбалари очилди, янги материаллар яратилди.

Медицина ва қишлоқ хўжалик фанларининг назарий асоси бўлган биология билимлари комплекси ҳам табиатнинг энг чуқур сирларини ўрганишда ажойиб муваффақиятларга эришди. Тирик организмлардаги модда алмашинувини ҳар томонлама ўрганиш, ўсиш, ҳаракат, ирсият ва ўзгарувчанлик, энергиянинг шакл ўзгаришлари ва бошқа биологик процессслар пухта ўрганилмоқда.

Агротехника, агрохимия, селекция, зоотехника ва ветеринария ютуқларидан тўғри ва мукаммал фойдаланишнинг ўзи ҳам қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини юқори даражага кўтариш имкониятини беради. Қишлоқ хўжалик фани ва илғор тажрибалар асосидагина мунтазам равишда юқори ҳосилга эришиш мумкин. Бу ҳаммага маълум бўлса ҳам, кўп хўжаликларда бундай тадбирларга тўла риоя қилиш катъий қоидага айланмаган.

Қишлоқ хўжалигининг яна ҳам ривожланиши, унинг эффектив юксалиши бир қатор мураккаб илмий масалаларнинг ҳал қилинишига боғлиқ. Булар, биринчи навбатда биология ва химия фанларидан организмдаги модда алмашинуви, ирсият, ўсимлик ва ҳайвонларнинг ўсиш ва ривожланиш процессларини идора қилишнинг назарий асосларини ишлаб чиқишни талаб қилади.

Аммо, кейинги йилларда бизнинг мамлакатимизда биология ва унинг қишлоқ хўжалигига бевосита алоқадор бўлган соҳаларида бир қатор нотўғри назариялар, ярокcиз догмалар пайдо бўлди. Академик Т. Лисенко ва унинг тарафдорлари биология фанини ўз монополияларига айлантириб олдилар, ўзларига совет ижодий дарвинистлари тарафдорлари деб ном бердилар. Уларнинг фикрига қўшилмаган олимлар маъмурий йўллар билан четлатилди. Т. Лисенко ва унинг тарафдорлари биология фанининг ривожланиш тенденцияларини тушунмай, биологиянинг фундаментал проблемаларини ҳал қилишда физика ва химия идеяларидан фойдаланишни инкор қилдилар. Натижада биологиянинг назарий асоси ҳисобланган молекуляр биология, генетика, биохимия, биофизик билимларнинг ривожланишига катта путур етказилди.

Академик Т. Лисенко турлар сакрашлик йўли билан бирдан пайдо бўлади, илмда тасодиф йўқ деган даъволарни олдинга сурди. Ирсият ва ўзгарувчанликни ўрганадиган генетика фани кашф этган қонуният ва таълимотларни, ҳатто практика қўлга киритган маълумотларни инкор қилиб, ҳамма нарса фақат ташқи факторларнинг (овқат, температура, ёруғлик режими ва бошқалар) таъсирига боғлиқ ва наслни шу шароитни ўзгартириш йўли билан бевосита идора қилиш мумкин, деган нотўғри фикрни дарвинизмнинг ва Мичурин таълимотининг энг сўнгги ютуғи деб даъво қилдилар. Бу ҳол медицина ва қишлоқ хўжалигининг амалий масалаларини ҳал қилишга ҳам анча путур етказди.

Ачинарли томони яна шуки, муҳим ишлар олиб бораётган бир қанча олимлар асоссиз танқид қилинди. Натижада, умуман, ўсимликлар ва ҳайвонларнинг ўзгаришида, турли хусусиятларни, шу жумладан наслий касалликларнинг вужудга келишида ирсият аҳамиятини камситиш, ташқи муҳит таъсирини бўрттиришга, турларни ўзгартиришда муҳим қурол бўлган радиоактив нурлар ва насл хусусиятларни бирдан ўзгартирадиган химиявий мутагенлардан фойдаланишдан четлатишга олиб келди.

Умуман, фан соҳасида субъективизмга кенг йўл қўйилиши ва маъмурий йўллар билан илмий проблемаларга аралашиш натижасида биология фани классик биология ва совет ижодий дарвинизми деб икки хил биологияга бўлиб қўйилди.

Мана бундай зарарли урунишлар, албатта қишлоқ хўжалик илмининг юксалишига, биологиянинг муҳим ютуқларидан тўғри фойдаланишга ва уларнинг практикага татбиқ қилинишига тўсқинлик қилди. Ҳақиқатан ҳам ўртоқ Л. И. Брежнев Пленумда қилган докладида айтганидек, «...етарли илмий асосга эга бўлмагани ҳолда пайдо бўлган ва маъмурий воситалар билан қувватланиб келган ярокcиз назариялар ва догмалар ўз вақтида йўқотилганда эди. Ватанимиздаги қишлоқ хўжалик ва биология фанларининг муваффақиятлари ва бу факторнинг қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришига амалий ёрдами тағин ҳам кўпроқ муваффақиятли бўлар эди».

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ МАРТ ПЛЕНУМИ ҚАРОРЛАРИНИ АМАЛГА ОШИРАМИЗ

Республикамизда фаннинг тараққиётига биология фани соҳасида ҳукмрон бўлиб келган умумий ҳолат анча путур етказди. Биологиянинг турли соҳаларида нотўғри догмаларни ёқлаган, фанда муътабар бўлмаган шахслар генетик экспериментларга ҳамда практикада химиявий мутагенлар ва радиациядан фойдаланишнинг аҳамиятини камситиб келдилар. Пахта ва бошқа қишлоқ хўжалик ўсимликларининг янги тезпишар, серҳосил навларини етиштиришда қўлга киритилган экспериментал имкониятлардан фойдаланиш чегаралаб қўйилди.

Ҳақиқатан ҳам пахтачиликда генетик ва селекция ишлари фақат бир ёқлама олиб борилди. Бундай ҳолат шу вақтга қадар «108-Ф» нав пахтадан юқори турадиган тезпишар, серҳосил, вильт касаллигига чидамли янги навни яратишга ёрдам бермади.

Маълумки, ишлаб чиқаришнинг муҳим проблемаларини фақат тажриба асосида ҳал қилиб бўлмайди. Бунинг учун чуқур назарияга асосланган фундаментал ишлар, кенг текширишлар, ҳар томонлама ўйлаб чиқилган экспериментлар ўтказилиши лозим. Биология қишлоқ хўжалик фанларининг назарий асоси сифатида ишлаб чиқаришнинг муҳим проблемаларини ҳал қилиб бериши керак. Булар бизнинг шароитда пахта ва бошқа қишлоқ хўжалик экинларининг янги навларини яратиш йўлларини, методларини яратиш билан боғлик масалалардир. Ташқи муҳитнинг турли факторлари билан бир қаторда радиоактив нурлар, химиявий мутаген моддалардан фойдаланиш, ўсимликларнинг ўсиш ва ривожланиш процессларини идора қилиш учун химиявий бирикмаларнинг таъсирини ўрганиш керак.

Партия ва ҳукуматимиз фаннинг ривожланиши учун катта ғамхўрлик қилмоқда. Буни илмий-текшириш институтлари сонининг йил сайин ортиб бораётганлиги, уларнинг моддий базалари мустаҳкамланаётганлиги, илмий ходимлар сонининг кўпайиши ва лабораторияларнинг мукаммал асбоб-ускуналар билан жиҳозланаётганлигидан ҳам билса бўлади. Бу соҳада Ўзбекистон ССР Фанлар академиясида ҳам анчагина ишлар қилинди.

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг биология ва химия институтлари республикамизда қишлоқ хўжалигининг турли тармоқларини, айниқса пахтачиликни янада юксалтириш йўлида бир қатор муваффақиятларга эришдилар. Бир неча муҳим тавсиялар ишлаб чиқаришда кенг қўлланилмоқда ва катта иқтисодий фойда келтирмоқда. Академик М. Набиев раҳбарлигида ишлаб чиқилган янги ўғитлар, шу жумладан суюқ мураккаб ўғитлар; ўсимликлар экспериментал биологияси институти тавсия этган чигитларни солиштирма оғирлигига қараб саралаб экиш усули ва бошқа қатор тадқиқотлар айниқса характерлидир.

Очиқ айтиш керакки, булар ҳали камлик қилади. Биология ва қишлоқ хўжалик фанлари олдида турган айрим муҳим вазифалар ҳали ҳам тўла амалга оширилгани йўқ. Пахтанинг серҳосил, тезпишар, вильтга чидамли навларини яратиш, вильт касаллигининг олдини олиш ва унга қарши рационал кураш олиб бориш ана шулар жумласидандир. Пахтачиликни тўла механизациялаш йўлида ҳам анча ишлар қилиниши керак.

Академиянинг Ўсимликлар экспериментал биологияси институтида бир қатор истиқболли ва практикага кенг жорий қилишга қаратилган ишлар назарий жиҳатдан асослаб берилди. Пахтанинг бир неча хил янги навлари яратилди. Жумладан, олим Ш. Иброҳимов томонидан ядро нурлари таъсирида олинган серҳосил радиомутант, Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг корреспондент аъзоси С. Содиқов раҳбарлигида яратилган янги навлар катта аҳамиятга эга.

Вильт касаллигининг келиб чиқиш сабабларини ўрганиш ва унга қарши курашиш проблемаси биологларнинг жанговар вазифаларидан бири бўлиб қолди. Бу касалликни қўзғатувчи факторлар яхши ўрганилган бўлса ҳам, аммо унга қарши кураш олиб бориладиган биологик ва химиявий тадбирлар ишлаб чиқилган эмас. Мазкур проблемаларни муваффақиятли ҳал этиш учун Бутуниттифоқ миқёсида иш олиб боришга тўғри келади.

Ўсимликлар экспериментал биологияси институтида вильт бўлими очилди. Шунингдек, Бутуниттифоқ бўйича ўтказиладиган ишларни координация қилувчи илмий совет тузилди. Вильтга чидамли пахта навларини яратишда ва унга қарши химиявий чоралар билан курашиш йўлида дастлабки муваффақиятларга эришилди.

Қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришининг муҳим проблемалари устида илмий-текшириш ишлари олиб бориш фаннинг амалиёт билан алоқасини янада мустаҳкамлайди. Аммо, биология, химия, физика ва бошқа фанларнинг қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришига бераётган ёрдами ҳали етарли эмас. Бу соҳадаги илмий-текширишлар юқори даражада ташкил этилмаган. Шунингдек, тадқиқот ишлари олиб боришда академия институтлари билан қишлоқ хўжалиги министрлиги институтлари, биологлар билан химиклар ўртасида ижодий ҳамкорлик ва илмий алоқалар яхши йўлга қўйилмаган.

Ҳозирги шароитда олдимизда турган катта вазифаларни илм-фаннинг иштирокисиз ҳал қилиб бўлмайди. Албатта, буни яхши тушуниб олиш керак. Шунинг учун ҳам олимларимиз пахтанинг янги серҳосил, тезпишар навларини яратиш билан, қишлоқ хўжалиги зараркунандалари ва ўсимликларнинг касалликларига, хусусан вильтга қарши кураш билан боғлиқ тадқиқотларни муваффақиятли ҳал қилишлари лозим.

ФОТОЛАВҲАЛАР

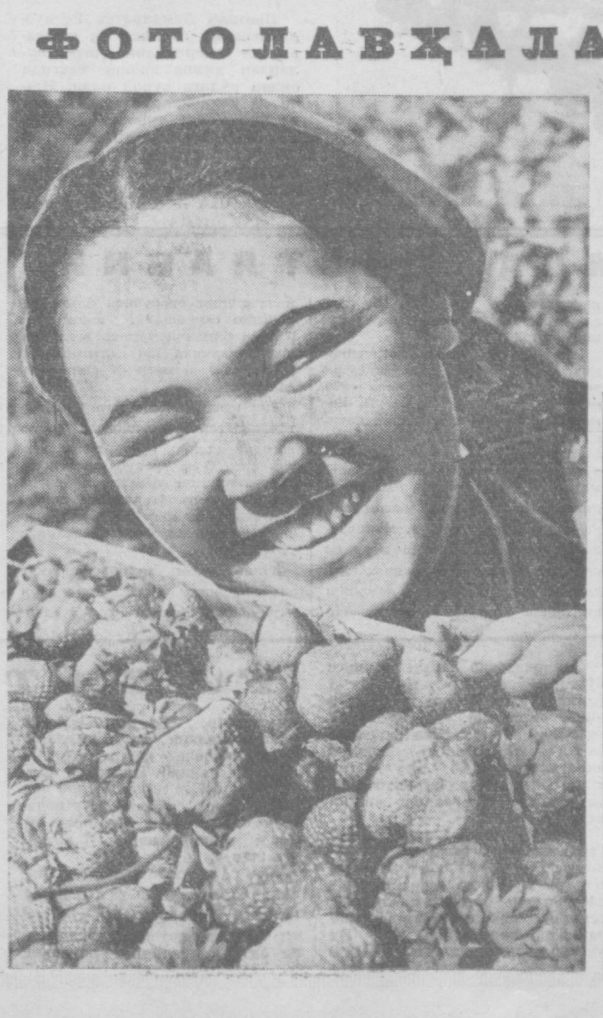

ЭЛ ДАСТУРХОНИГА

Шу кунларда сабзавотчи деҳқонларнинг далаларида бўлсангиз, дилингиз хушнуд бўлади. Кенг пайкалларда барра пиёз, сабзи гуркираб ўсаяпти, помидор, бодринг экинлари аста-секин ҳосилга кираяпти. Эртаги қовун, тарвузлар эса палак отмоқда. Эл дастурхони нозиннеъматларга бой бўлсин, маъмурчилик, тўкинчилик бўлсин, деган олижаноб мақсад билан астойдил меҳнат қилаётган азамат деҳқонлар ҳимматига балли.

Бундан бир-икки ой илгари шаҳар аҳолисига фақатгина теплицада етиштирилаётган помидор, бодринг ҳадя этилаётган эди. Энди-чи? Карсилдак редискалар, барра пиёз ва сабзилар, таомга лаззат киритувчи карам, қулупнайлар кенг пайкаллардан узилиб, шаҳар бозорларига — ишчи-хизматчи дўстларимизга жўнатилмоқда. Буни Калинин районидаги Куйбишев номли колхоз мисолида ҳам кўриш мумкин.

Ҳозир колхознинг қайсибир участкасига борманг, машиналарга маҳсулот ортилаётганлигини кўрасиз. Шофёрларнинг шаҳар бозорларига, тайёрлов пунктларига йўл олиш учун шошилаётганларининг гувоҳи бўласиз.

Мана, бу икки суратдан кўриб турибсиз. Биринчисида тажрибали деҳқон: зараркунанда тушмадимикан, деб етилган карамларни кўздан кечираяпти. Бу участкада гектаридан 35 тоннадан ҳосил олинади. Иккинчисида Минавар Убайдуллаева катта саватда қулупнай кўтариб турибди. У илғор теримчи. Минавар Убайдуллаева меҳнат қилаётган участкада гектаридан 55 центнердан қулупнай йиғиб олинади.

Қ. Розиқов ва Р. Шамсутдинов фотолари.
(ЎзТАГ фотохроникаси).

ҚУЛУПНАЙНИНГ ЯНГИ НАВИ

Республика боғбонлари янги қулупнай ҳосилини Тошкент бозорларига етказиб бердилар. Ҳаммага маълум бўлган «Ташкентский», «Ўзбекистон» навлари билан бирга «Память Шредера» деган чиллаки қулупнай ҳам биринчи марта етиштирилди. Бу навни Тошкент, Сирдарё ва Самарқанд областларининг совхозлари етиштира бошладилар. Бу янги навни академик Р. Р. Шредер номли республика боғдорчилик, токчилик ва виночилик институтининг селекциячиси С. И. Ягудина яратди. Янги нав мевасининг таркибида ўн процентгача қанд бор. Унинг ҳар гектаридан олинадиган ҳосили ўн тоннага етади. Бу эса, бошқа навлар ҳосилидан икки баравар кўпдир.
(ЎзТАГ).

ЖАҲОН ЯНГИЛИКЛАРИ

А. А. ГРОМИКОНИНГ ТУРКИЯДА БЎЛИШИ

АНҚАРА, 18 май. (ТАСС). Кеча СССР Ташқи ишлар министри А. А. Громико билан Туркия Ташқи ишлар министри Ҳасан Ишиқ ҳар иккала томонни қизиқтираётган баъзи халқаро масалалар юзасидан суҳбатлашдилар. Суҳбатда Совет-Туркия муносабатларини ривожлантириш масаласи тўғрисида ҳам гапирилди. Суҳбат очиқ ва дўстона вазиятда ўтди.

Шу куни тушдан кейин А. А. Громико ва унинг ҳамроҳлари Отатурк мақбарасига бориб, гулчамбар қўйдилар. Шундан кейин совет меҳмонлари Камол Отатурк музейини томоша қилдилар. А. А. Громико ҳурматли меҳмонлар дафтарига қуйидагиларни ёзди: «Совет кишилари турк халқининг атоқли йўлбошчиси Камол Отатуркнинг хотирасини ҳурматлаб эсга оладилар. Камол Отатурк улуғ Ленин билан биргаликда Совет-Туркия дўстлиги асосларини қурди».

ЎЗБЕК ВА ҲИНД ОЛИМЛАРИНИНГ ИЛМИЙ ҲАМКОРЛИГИ

Ўзбек халқининг фан-маданият тараққиёти қадимдан бошланганини, маданияти юксаклигини кўрсатувчи манбалар — қўлёзмалар, археологик қазилмалар, меъморчилик ишлари халқимизнинг Хитой, Ҳиндистон, Ўрта денгиз бўйи ва бошқа мамлакатлар халқлари билан ўзаро алоқада бўлганлигини кўрсатади. Ўз даврида жаҳон илм-фан хазинасига дурдоналар қўшган Ўрта Осиёнинг кўпгина олимлари, жумладан энциклопедист олим Форобий, математик ва астрономлар Фарғоний, Хоразмий, Беруний, медицина ва химия бобида тенгсиз Абу Али Ибн Сино, астроном Улуғбек, шоир ва мутафаккир Алишер Навоий, адиб Захириддин Муҳаммад Бобир асарларини кўздан кечирар эканмиз бунга тўла ишонч ҳосил қиламиз.

Ҳозирги вақтда Ўзбекистон ССР Фанлар академияси социалистик ҳамда капиталистик мамлакатлар ва чунончи, Ҳиндистон республикаси илмий муассасалари билан узвий алоқа олиб боради. Ҳар йили кўпгина ажнабий олимлар илмий-текшириш институтларимизда олиб борилаётган тадқиқотлар билан танишадилар, айрим масалалар бўйича таълим оладилар, ёки лекция ўқийдилар. Булар орасида ҳинд олимларидан ҳам анчагинаси бор. Улар геолог, археолог, химик, физик, математик, биолог, зоолог, тарихшунос, шарқшунос ва файласуфлардир. Шу йилнинг ўзидаёқ академиямизда бир неча ҳинд олимлари меҳмон бўлди. Банорас университети қошидаги индология коллежининг мудири археолог Нараин, Калькутта медицина институти профессори Чакраварти Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг илмий тадқиқотлари билан танишиб кетдилар. Айни чоғда эса Нью-Деҳлидаги миллий музей бўлим бошлиғи жаноби Банержи Самарқандда олиб борилаётган Афросиёб археологик қазилмалари билан танишмоқда.

Ўз навбатида ўзбек олимлари ҳам Ҳиндистонга бориб касбдошларининг илмий ишлари билан қизиқмоқдалар, илмий экспедицияларда қатнашиб, мамлакатнинг геологик қазилмалари ва ўсимликлар дунёсини ўрганмоқдалар, илмий муассасаларда лекция ўқимоқдалар. Жумладан Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг академиклари Т. Н. Қориниёзов, У. О. Орипов, А. Ю. Юнусов, академиянинг корреспондент аъзолари Ф. Н. Русанов, С. Х. Сирожиддинов, геология ва минералогия фанлари доктори И. Х. Ҳамробоев, тарих фанлари кандидатлари С. Азимжонова, И. Ҳошимов ва бошқалар Ҳиндистонга бориб келишган.

Яқинда СССР ва Ҳиндистон Фанлар академиялари ўртасида 1965—1966 йилларга мўлжалланган илмий ва маданий алоқалар плани имзоланди. Бу планга мувофиқ мамлакатларимиз ўртасидаги илмий ҳамкорлик яна ҳам кенгаяди.

А. ИМИНОВ.

Афғонистоннинг Кобул дарёсида Совет Иттифоқи ёрдами билан дўст мамлакатда энг йирик электр станция бунёдга келтирилаяпти. 110 метр баландликда тўғон қурилаётир. Янги электр станцияси ишга тушиши билан Афғонистон пойтахти Кобул энг арзон электр қуввати билан тўла таъминланади. Суратда: совет мутахассиси Михаил Селиверстов афғон қурувчиларига ўзи қуришда иштирок этган Братский ГЭСи тўғрисида гапириб бермоқда.

В. Соболев фотоси
(ТАСС фотохроникаси).

КУРДИСТОН ЯНА НОТИНЧ

Ироқдан келаётган хабарларга кўра, Ироқ Курдистонида яна нотинчлик бошланди. Икки миллионли эрксевар курд халқи қўлига қурол олишга, ўз қишлоқларини ташлаб тоғларга кетишга мажбур бўлмоқда. Тинч аҳоли оммавий қувғин, жазолаш, курдлар яшайдиган районлар эса кенг миқёсда хонавайрон бўлиш хавфи остида қолди.

Чет эл матбуотининг хабар беришича, шу йил 3 апрелдан бери Курдистоннинг Доҳук, Хонекин, Давандуз ва бошқа районларида курдларнинг қуролли отрядлари билан Ироқ армияси ўртасида жиддий жанглар давом этмоқда. Ҳукумат армияси курдларга қарши кўплаб артиллерия, авиация, танкларни ишга солмоқда.

Маълумки, Курдистонда қарийб икки йил давом этган уруш ҳаракатларидан сўнг 1964 йил 10 февралда Ироқ ҳукумати билан курд миллий-демократик ҳаракати раҳбарлари ўртасида уруш ҳаракатларини тўхтатиш тўғрисида битимга келинган эди.

Натижада ироқ халқининг бирлигини тиклаш, Ироқ республикаси доирасида курдларнинг миллий ҳуқуқларини таъминлаш масалаларини ҳал қилиш учун реал имкониятлар вужудга келди. Курд миллий-демократик ҳаракатига раҳбарлик қилаётган Курдистон демократик партияси ўзининг 1964 йил июль ойида бўлиб ўтган VI съездида курд проблемасини тинч йўл билан ҳал қилиш, Ироқ республикаси бирлиги ва миллий мустақиллигини мустаҳкамлашни назарда тутган программани ишлаб чиқди.

Ироқдаги барча революцион демократик кучларнинг ягона антиимпериалистик фронтга бирлаштириш учун курашувчи ташкилот сифатида Араб социалистик Иттифоқининг ташкил бўлиши, Ироқнинг Бирлашган Араб Республикаси ва бошқа араб давлатлари билан яқинлашиб Араб Шарқида империализмга қарши антиимпериалистик фронтда иштирок этиши Ироқ демократик кучлари ва Курдистон Демократик партияси томонидан маъқулланди.

Бироқ, империалистик кучлар, Ироқнинг бир гуруҳ реакцион доиралари 14 ой мобайнида курдлар билан муносабатларни нормаллаштиришга, курдлар проблемасини узил-кесил ҳал қилишга тўсқинлик қилиб келди. Курдистонда ҳозирда рўй бераётган воқеалар курд халқини ҳаққоний, миллий ҳуқуқларидан маҳрум қилиб келаётган кучлар Қосим ва баасчилар ҳарбий авантюраси сабоқларидан ҳали ҳам етарли хулоса чиқариб олмаганликларидан дарак бермоқда.

Яраш битимига биноан уруш натижасида вайрон қилинган курд қишлоқларини тиклаш, курд районларини саноат моллари ва озиқ-овқат билан таъминлаш масалалари билан шуғулланувчи махсус ҳукумат комиссияси тузилган бўлса-да, бироқ ҳукумат битим шартларини амалда бажармади. Кўплаб курд демократ-

ХАЛҚАРО ТЕМАДА

лари, курд миллий-демократик ҳаракати билан боғлиқ бўлган прогрессив кучлар тюрмаларда қолаверди. Ироқ Курдистонидан армия қисмлари олиб чиқиб кетилмади.

Курдистон Демократик партияси сиёсий бюросининг раиси Мустафо Барзоний бошлиқ ироқ курдлари кўп йиллар давомида тенг ҳуқуқли бўлиш, Ироқ Курдистонидаги маъмурий органларда, марказий бошқармаларда иштирок этиш ҳуқуқи учун тинмай курашиб келди. Бу соҳадаги кураш ҳозирда ҳам изчил давом этмоқда. Курдлар курд тилини расмий тил деб эълон қилинишини, мактабларда болаларни ўз она тилида ўқитилишини, Курдистоннинг иқтисодий, ижтимоий ва маданий ривожланишини таъминлаш учун давлат томонидан зарур бўлган маблағ ажратишни ҳақли равишда Ироқ ҳукуматидан талаб этмоқда. Шунингдек Курдистон Демократик партияси Ироқдаги барча прогрессив, демократик кучлар билан бирга мамлакат ҳаётини демократлаштириш, Фавқулодда аҳволни бекор этишни, сиёсий маҳбуслар озод қилинишини талаб қилмоқда.

Империалистлар ва Ироқ ҳукмрон доираларидаги реакцион кучлар эса курд халқига нисбатан тутилаётган сиёсатнинг асл моҳиятини Ироқ ва араб мамлакатлари жамоатчилигидан яшириш, уларни чалғитиш мақсадида курд миллий-демократик ҳаракатининг ана шу ҳақли талабларини атайлаб бузиб кўрсатмоқда. Улар Барзоний бошлиқ курдлар ҳаракатини «сепаратизм»да, Ироқ манфаати учун «хоинликда» айбламоқдалар.

Ҳақиқатда эса бундай эмас. Курд халқининг миллий ҳаракати ватанпарварлик, демократик характерда бўлиб, ироқ халқи антиимпериалистик ҳаракатининг ажралмас қисмидир. Курд раҳбарлари жумладан, Барзоний бирнеча бор курдлар проблемасини Ироқ республикаси доирасида тинч йўл билан, ўзаро музокаралар олиб бориш, курдлар билан арабларнинг миллий манфаатларини тўла ҳимоя қилиш принциплари асосида ҳал қилиш кераклигини айтди. 1965 йил 12 мартда Барзоний ўзининг Ироқ ҳукуматига юборган охирги хатида ҳам курдлар проблемасини томонлар манфаатини назарда тутган ҳолда тезроқ ҳал этишга чақирди.

Империалистик пропаганда, реакцион матбуот курдларга қарши туҳматлар ёғдирди, турли воситалардан фойдаланиб, Курдистонда уруш ҳаракатларини бошлаб юборишга чақирди.

Курдистонда яна бошланиб кетган уруш ҳаракатларидан фақат империализм ва реакцион доиралар манфаатдордир холос. Шу кунларда курдларга қарши бошланган компания демократларга, айниқса, империализм ва реакцияга қарши изчил курашувчи, араблар билан курдларнинг оғаларча муносабатда бўлишини астойдил ҳимоя қилувчи коммунистларга қарши репрессия билан бирга қўшиб олиб борилмоқда.

Империализм кирдикорларининг туб моҳияти — бу курд миллий-демократик ҳаракатини ироқ халқининг антиимпериалистик, умумдемократик ҳаракатидан ажратиб юбориш ва мамлакатдаги революцион антиимпериалистик кучлар бирлигига раҳна солиш йўли билан Ироқни империализм исканжасига қайта солишдан иборатдир.

Совет халқи эзилган халқларнинг содиқ дўсти сифатида Курдистондаги ҳарбий авантюрани тезроқ тўхтатишни, курдлар проблемасини тинч йўл билан, демократик асосда, Ироқ республикасининг бир бутунлиги ва миллий мустақиллигини мустаҳкамлаш асосида ҳал этишни ҳамда Ироқнинг прогрессив ижтимоий тараққиёт йўлидан боришини истайди.

М. НИШОНОВ.

Умумий душманга қарши кураша берамиз

ВИННЕБА. (Гана). (ТАСС махсус мухбирлари). Осиё ва Африка халқлари бирдамлигининг IV конференцияси бу ерда тамом бўлди. Конференция раиси — Гана делегациясининг бошлиғи Н. Уэльбек конференция делегатлари ва кузатувчиларга қарата якунловчи нутқ сўзлади. Ушбу конференция, деди у, Осиё ва Африка халқлари вакиллари бирдамлигининг ёрқин намойиши бўлди. Резолюцияларнинг кўпчилиги якдиллик билан қабул қилинди. Халқлар бир ёқадан бош чиқарсалар, уларга ғалаба ёр бўлади, деб уқтирди у. Н. Уэльбек конференция якунлари тўғрисида гапириб, бу конференция ҳаракатимизнинг бузилмас бирдамлигини жаҳонга намойиш қилди. Осиё ва Африка халқлари умумий душманга қарши курашда жипслашиб турганликларини кўрсатди, деди.

Биз Латин Америкасидан келган қуролдош биродарларимизни табриклаймиз ва уч қитъа халқлари бирдамлигининг Гаванада ўтказиладиган конференциясини қўллаб-қувватлаймиз. Н. Уэльбек ҳамкорликлари учун делегатларга ташаккур билдирди ҳамда меҳмондўстликлари учун Гана ҳукумати ва халқига делегатлар номидан миннатдорчилик изҳор қилди.

Жанубий Вьетнам партизанларининг ҳаракати

ПАРИЖ, 17 май. (ТАСС). Жанубий Вьетнам партизанларининг ўқ-дори ортилган юк машиналари колоннасига қилган ҳужуми натижасида 43 киши, шу жумладан икки америкалик ўлдирилди, 20 киши ярадор қилинди ва 39 киши бедарак йўқолди. Ҳар бирида 3 тоннадан ўқ-дори бўлган 14 юк машинасидан иборат колоннага Жанубий Вьетнам пойтахтидан 75 километр наридаги Сайгон-Далат йўлида ҳужум қилинди. Бу йўл шу вақтгача «Хатарсиз» деб ҳисоблаб келинар эди.

Франс Пресс агентлиги мухбирининг Сайгондан хабар беришича, партизанлар 14 юк машинасини яксон қилганлар.

Жанг районига юборилган 14 вертолёт билан бир неча қирувчи-бомбардимончи самолёт етиб келган вақтда партизанлар ғойиб бўлишган эди.

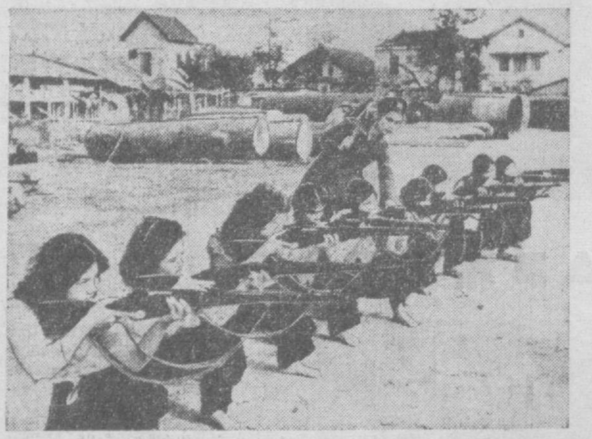

Вьетнам Демократик Республикасининг аҳолиси ўз мамлакатини америкалик агрессорлардан ҳимоя қилиш мақсади билан қўлига қурол олди. Ишчи ва деҳқонлар бўш вақтларида қурол-яроғ турларини ўрганиб, отиш машғулоти ўтказмоқдалар. Суратда:: хайфонлик тўқимачилар милтиқдан ўқ отишни машқ қилмоқдалар.

ВИА — ТАСС фотоси

Доминикана республикасидаги аҳволга доир

НЬЮ-ЙОРК, 17 май. (ТАСС). Доминикана контрреволюциясининг отрядлари Америка қўшинларининг мадади билан яраш битимини бузиб, қўзғолончиларнинг қўшинларига қарши уруш ҳаракатларини бошлаб юборди. Америка матбуоти ва информация агентликларининг берган хабарида айтилишича, Санто-Домингонинг шимолий қисмида қаттиқ жанглар бормоқда.

Шу факт эътиборни ўзига тортадики, контрреволюцион хунта қўшинлари Америка десантчилари жойлаштирилган базада туриб ҳаракат қилмоқда. Улар жанг ҳаракатлари бўлаётган жойга америкаликлар контроллигидаги куприк ва йўл орқали элтиб қўйилмоқда. Шоҳидларнинг далолат беришларича, қўзғолончиларга қарши қилинаётган ҳаракатларда Америка вертолётлари ҳам қатнашмоқда. Санто-Домингонинг шарқи-жанубий қисмидаги тепаликларга жойлашиб олган Америка мерганлари шаҳарнинг қўзғолончилар қўлда ушлаб турган қисмидаги кўчаларга чиққан доминиканаликларни ҳали ҳам отиб ташламоқдалар. Конституцион идора усули тарафдорларига қарши танклар ишга солинди.

МАВСУМДА ДАСТЛАБКИ РЕКОРД

Марказий «Пахтакор» стадионида икки кун давомида Ўзбекистон енгил атлетикачиларининг матч учрашувлари бўлиб ўтди. Мусобақаларда Андижон, Самарқанд, Тошкент ва Фарғона областларининг, Тошкент шаҳрининг спортчилари, шунингдек, республиканинг бошқа областларидан келган энг кучли спортчи йигит ва қизлар қатнашдилар.

Матчнинг якунлари тўғрисидаги умумий таассурот чакки бўлмади. Тренерларнинг фикрича, матч ўтган йилдагига нисбатан анча юксак даражада ўтди. Шуни таъкидлаб ўтиш кифояки, спортчилардан 73 киши 1964 йилги матч қатнашчилари эришган ютуқлардан юқори бўлган натижа кўрсатди.

Енгил атлетикачилар нималар билан қувонтирдилар? Аввало пойтахт спортчи қизларининг эришган ютуқларини таъкидлаб ўтиш керак. Улар 4x100 метрли эстафетада бу йилги мавсумда биринчи марта республика рекордини қўйдилар. Улар 48,2 секунд натижага эга бўлдилар. Бу эса аввалги рекорддан 0,3 секунд яхшироқдир.

Мусобақалар енгил атлетиканинг барча асосий турлари бўйича ўтказилди. Ғовлар оша 200 метр масофага югуришда И. Немов (Самарқанд) 24,2 секунд натижа кўрсатди. Мавсум бошланиши пайтида бу — юқори натижа бўлиб, мастерликка кандидат нормативига тўғри келади. Тошкентликлардан Г. Кутянин баландликка икки метр сакраб, Г. Майборода эса уч сакрашда 15 метр 60 сантиметр натижага эришиб, кандидатлик натижаларини намойиш қилдилар. Тошкент «Спартак» командасининг спортчиси Ольга Левоненко сакрашнинг икки тури бўйича биринчи ўринни эгаллади. У баландликка 168 сантиметр ва узунликка 5 метр 67 сантиметр сакради.

Энг кучли спортчилар Ўзбекистоннинг терма коллективи составига кирадилар. Бу терма коллектив Ўрта Осиё республикалари ва Қозоғистоннинг традицион енгил атлетика мусобақаларида иштирок этади. Бу мусобақалар Қирғизистон пойтахти Фрунзе шаҳрида ўтказилади.

Бўлиб ўтган мусобақаларнинг анализи енгил атлетика тақдири учун бироз ташвиш ҳам туғдирмоқда. Мусобақалар вақтида тошкентлик спортчилар программанинг 23 тури бўйича биринчи ўринни, Тошкент областининг спортчилари программанинг олти тури бўйича биринчи ўринни, Самарқанд областининг спортчилари уч тури бўйича ва Фарғона областининг спортчилари бир тури бўйича биринчи ўринни эгалладилар. Андижон областининг вакиллари биронта ҳам биринчи ўринни олишга муваффақ бўлмадилар. Бу эса шундан далолат бермоқдаки, республикамиз областларида спортнинг бу муҳим турига ҳали ҳам етарли эътибор берилмаётир.

(УзТАГ).

БИЛДИРИШ

Тошкент шаҳар ишчи-мухбирлар университетининг навбатдаги машғулоти 21 май жума куни кеч соат 6 да бошланади.

ҒАЛАТИ КИТОБ

АЖОЙИБОТЛАР ОЛАМИДА

Закарпатьеда асли агроном бўлган уста Н. С. Сидристий ўзининг янги ясаган жуда кичкина китобини — «Қўбизчи» китобини Тарас Шевченконинг биринчи «Қўбизчиси» босилиб чиққанлигига 125 йил тўлган кунга бағишлади. Бу китобнинг катталиги 0,6 квадрат миллиметр.

Кези келганда шуни айтиб ўтиш керакки, ҳозир бу — жаҳондаги энг кичкина китобча, Италия музейида сақланиб келаётган яна бир китобча узоқ вақтгача жаҳондаги энг кичкина китоб ҳисобланар эди. Бу китобчанинг катталиги — 10×6 миллиметр. Сўнгра Лейпциг нашриётчилари 5×5 миллиметрли китобча нашр этишди. Шундан кейин Японияда катталиги 4×3 миллиметрли китобча нашр этилди. Китобчанинг бундан кўра кичикроқ бўлиши мумкин эмас, деб ҳисобланарди.

Аммо ужгородлик уста буларнинг ҳаммасидан ҳам ошириб юборди. У тайёрлаган «Қўбизчи» сингари китобдан иккитасини битта кўкнори уруғининг ичига жойлаштириш мумкин. Бу китобчага микроскоп орқали қараган киши унинг чиройли қилиб ишланганлигига қойил қолади. Китобчанинг олтинга ўхшаб ишланганлигига қойил қолади. Китобчанинг олтинга ўхшаб ярқираб турган муқоваси чўлда ўсадиган кичкина гулнинг япроғидан ясалган. Муқованинг ҳошияларига олтин чизиқ уйиб солинган.

Китобчанинг биринчи саҳифасида Шевченконинг ижоди тўғрисида Иван Франко ёзган сўзбоши берилган. Китобча ўн икки саҳифадан иборат. Ҳар саҳифада шеърлар бор. Лекин шеърларнинг бир сатри ҳам икки бўлиб ёзилмаган. Китобда Шевченконинг портрети ва у туғилган уйнинг сурати ҳам берилган.

Ф. ПРОКОПЕНКО,
ТАСС мухбири.

Редактор А. ИСМОИЛОВ.

Реклама ва эълонлар

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

19 МАЙДА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

Ўзбек тилида: 18.00 — **Телевизион янгиликлар.**

18.25 — **Ташкил топган куннинг муборак, Пионерия!** (ўзбек ва рус тилларида).

Ўзбек тилида: 19.10 — **Марксизм-ленинизм коммунистик партияларнинг халқаро бирдамлиги ва уюшқоқлиги ҳақида** (суҳбат), 19.30 — **Пилла-бойлигимиз** (қишлоқ хўжалик ходимлари учун), 19.50 — **Камер куйлар.**

20.30 — **Эшиттиришлар программаси.**

Рус тилида: 20.35 — **Телевизион янгиликлар,** 20.55 — **Макбет** (Ленинград телестудияси спектакли).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

Рус тилида: 18.00 — **Сен ҳам пионер бўласан** (мактаб ўқувчилари учун). 18.35 — **Киевда Октябрь** (илмий-оммабоп фильм), 18.55 — Тошкент янгиликлари. 19.05 — Украина адабиёти ва санъатининг Ўзбекистондаги декадаси олдидан. **СССР халқ рассоми А. Шовкуненко,** 19.25 — **Чайковский ижоди** (композитор туғилган куннинг 125 йиллигига бағишланган телефильм).

Ўзбек тилида: 20.35 — **Бхилаи-дўстлик рамзи,** 20.55 — **Тошкент янгиликлари,** 21.05 — **Вақтни ўзиб кетувчилар** (телеочерк).

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 19/V да **Хоразм қўшиғи.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 19/V да **Ишқинг билан,** 20/V да **Кимга тўй, кимга аза.**

СВЕРДЛОВ НОМЛИ КОНЦЕРТ ЗАЛИДА — 20/V кеч соат 8 да Ўзбекистон ССР ва Туркманистон ССР халқ артисти **Комилжон Отаниёзов** раҳбарлиги ва иштирокида **Хоразм ансамблининг концерти.** Билетлар сотилмоқда.

КИНО

ҚИШКИ БИНОДА:

Совуқ излар — «СПУТНИК» (кундуз соат 12, 4, кеч 6, 8 ва 10 да).

Осмон калити — НАВОИЙ номли, «ИСКРА» (кундуз ва кечқурун).

Ёқут кўзли билагузук — «ЎЗБЕКИСТОН», «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ», «МОСКВА», «СПУТНИК», (кундуз ва кечқурун).

Бўрон — САНЪАТ САРОЙИ (кундуз соат 2, 4, кеч 6 ва 8 да).

Енгил ҳаёт — НАВОИЙ номли (кеч соат 8-20 ва 10 да).

Иванна — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (эрталаб соат 10 да).

Пташкин қиссаси — «СПУТНИК» (эрталаб соат 11 ва кундуз 12 да).

Тўрғай — «МОСКВА» (эрталаб соат 10 да).

ЁЗГИ БИНОДА:

(кеч соат 8 яримда бошланади)

Осмон калити — «ФЕСТИВАЛЬ», НАВОИЙ номли.

Ёқут кўзли билагузук — ТЕЛЬМАН номли.

Пташкин қиссаси — КАФАНОВ номли.

Уч мушкетёр — «ВАТАН».

Чол билан кампир бўлган экан — «1 МАЙ».

Тарзаннинг ўлими — «УДАРНИК».

Янги Орлеан булбули — ПУШКИН номли.

ҲАМЗА НОМЛИ ЛЕНИН ОРДЕНЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА

19, 20 майда

ЯНГИ СПЕКТАКЛЬ

Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган санъат арбоби **Уйғун** асари

ҚОТИЛ

3 пардали драма.

Режиссёр — Ўзбекистон ССР халқ артисти **Т. Хўжаев,** рассом — Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган санъат арбоби **Г. А. Визель.**

Асосий ролларда: СССР халқ артистлари **Сора Эшонтўраева, Олим Хўжаев,** Ўзбекистон ССР халқ артистлари **Зайнаб Садриева, Маҳсум Юсупов,** Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артистлар **Ирода Алиева, Ҳамидулла Наримонов,** артист **Рихси Иброҳимова** ва бошқалар.

Спектакль кеч соат 8 да бошланади.

30 майда Горький шаҳрида

3% ЛИ Давлат ички ютуқ заёмининг

АСОСИЙ 105-ЮТУҚЛАР ТИРАЖИ бўлади.

Тиражда заёмнинг ўн саккиз разрядига 8.370.360 сўмлик 153000 ютуқ, шу жумладан: 5.000, 2.500, 1.000, 500, 100, 40 сўмлик ютуқлар ўйналади.

3% ли заём облигацияларини сотиб олинг!

«ЧИЛОНЗОР» САВДО МАРКАЗИ
20 майдан 5 июнгача

шойилар СОТИШ-ВИСТАВКАСИ

уюштиради.

Бу шойиларни Ўзбекистон Халқ хўжалиги кенгашига қарашли корхоналар ишлаб чиқарган.

23 май эрталаб соат 9 да Тельман номли паркда

ОВЧИЛИК ИТЛАРИ ВИСТАВКАСИ

бўлади.

Итлар 22 майгача (эрталаб соат 9 дан кундуз 5 гача) Тошкент область овчи ва балиқчилар жамиятида рўйхатга олинади (Карл Маркс кўчаси, 39-уй).

I, II, III ўринларни олган итларнинг эгаларига дипломлар ва қимматли совғалар берилади.

Тошкент шаҳридаги
КУЙБИШЕВ РАЙПИШЧЕТОРГИ
8—10 синф ҳажмида маълумотли, 17 ёшдан 20 ёшгача бўлган кишилардан
сотувчи ихтисосига ўргатиш учун

ШОГИРДЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Райпишчеторгга **озиқ-овқат товарлари сотувчилари ҳам керак.**

1 Май кўчаси, 28-уйда кадрлар бўлимига учрашилсин (эрталаб соат 9 дан кундуз 5 гача).

Чилонзор массив, 8-б сектор, 22-уй, 9-квартирада турувчи **Али Эргашалиевич Ҳамроев**нинг шу квартирада турувчи Равия Фаткиевна Хамроевадан ажралиш ҳақидаги иши Тошкент шаҳар, Чилонзор район халқ судида қурилади.

Саратов шаҳар, 6-Дачная кўчаси, 14-уй, 79-квартирада турувчи **Геннадий Иванович Беляков**нинг Чирчиқ шаҳар, Крупская кўчаси, 5-уй, 8-квартирада турувчи Юлия Григорьевна Беляковадан ажралиш ҳақидаги иши Чирчиқ шаҳар халқ судида кўрилади.

Лабзак кўчаси, Кашнич проезд, 7-уйда турувчи **Усмон Абдукаримов**нинг Черешнев кўчаси, 1-тупик, 4-а уйда турувчи Лола Абдукаримова (Эшонхўжаева)дан ажралиш ҳақидаги иши Тошкент шаҳар, Октябрь район халқ судида кўрилади.

Педагогическая кўчаси, 23-уй, 6-квартирада турувчи **Мирхай Анисимович Тамаев**нинг Чилонзор массив, 27-уй, 12-квартирада турувчи Екатерина Васильевна Тамаевадан ажралиш ҳақидаги иши Тошкент шаҳар, Чилонзор район халқ судида кўрилади.

1 Май кўчаси, 67-уйда турувчи **Вера Константиновна Дубовая**нинг шу уйда турувчи Миробид Маҳмудовдан ажралиш ҳақидаги иши Тошкент шаҳар, Куйбишев район халқ судида кўрилади.

Богдан Хмельницкий кўчаси, 18-уй, 32-квартирада турувчи **Гавҳар Иброҳимовна Муҳамедова**нинг Куйбишев шоссе, 138-уй, 2-переулокда турувчи Худойберган Бойбоевдан ажралиш ҳақидаги иши Тошкент шаҳар, Фрунзе район халқ судида кўрилади.

Сандрюков кўчаси, 2-уйда турувчи **Галина Михайловна Потапова**нинг шу уйда турувчи Юрий Николаевич Потаповдан ажралиш ҳақидаги иши Тошкент шаҳар, Киров район халқ судида кўрилади.

Муқимий кўчаси, 42-а уйда турувчи **Сайфи Ҳайдарова**нинг Самарқанд дарвоза кўчаси, 18-уйда турувчи Собир Зокировдан ажралиш ҳақидаги иши Тошкент шаҳар, Чилонзор район халқ судида кўрилади.

Самарқанд дарвоза кўчаси, Ўсиш проезд, 19-уйда турувчи **Қўчқор Ғаниев**нинг Ҳожикент кўчаси, 7-уйда турувчи Мукаррам Жамоловна Ғаниевадан ажралиш ҳақидаги иши Тошкент шаҳар, Чилонзор район халқ судида кўрилади.

Чилонзор массив, 32-уй, 16-квартирада турувчи **Муяссар Турсуновна Нодирова**нинг Бешёғоч кўчаси, Шарқ тупик, 32-уйда турувчи Бахтиёр Ғаффорович Нодировдан ажралиш ҳақидаги иши Тошкент шаҳар, Чилонзор район халқ судида кўрилади.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» («ТАШКЕНТСКАЯ ПРАВДА») — Орган Ташкентского обкома, горкома КП Узбекистана областного и городского Советов депутатов трудящихся

Бизнинг АДРЕС: Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, 26-уй.

РЕДАКЦИЯ ТЕЛЕФОНЛАРИ: Редактор — 29004, Редактор ўринбосари — 25885. Масъул секретарь — 34808. Пропаганда, адабиёт ва санъат бўлимлари — 31936. Партия турмуши бўлими — 26232. Саноат, транспорт ва қурилиш бўлими — 33786. Қишлоқ хўжалиги, фан, мактаб ва олий ўқув юртлари бўлимлари — 29040. Совет ишлари, маиший ва шаҳар хўжалиги бўлими — 28761. Ахборот ва спорт бўлими — 33786. Хатлар ва оммавий ишлар бўлими — 34048. Эълонлар бўлими — 28142. Коммутатор — 30249 дан 30258 гача.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бирлашган нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри.

Р.03836. Индекс — 64969. Нашр. № 1763.